

KUUROJEN
LIITTO

VUOSI- KERTOMUS 2020



VUOSIKERTOMUS 2020

Sisällysluettelo

Kuurojen Liitto	4
Toiminnanjohtajan katsaus	5
VIITTOMAKIELI- JA VAIKUTTAMISTYÖ	
Oikeuksienvallonta	6
Työllisyys	9
Viittomakielityö	10
Kehitysyhteistyö	11
Kirjastot	12
VIESTINTÄ JA VERTAISTUKI	
Viestintä	13
Sopeutumisvalmennustoiminta	17
Viittomakielinen vapaaehtoistoiminta	18
Kulttuurituotanto	18
Nuorisotyö	20
ALUETYÖ	
Palveluohjaus	21
Järjestöohjaus	22
Digiohjaus	23
HALLINTO	
Talous	24
Varainhankinta	26
Henkilöstöhallinto	27
Tukipalvelut	28
JOHTORYHMÄ JA LUOTTAMUSORGANISAATIO ...	
KUUROJEN KANSANOPISTO	32
KONSERNIYHTIÖT	33
JÄSENYHDISTYKSET	34



TOIMITUS
Tiina Vihra ja Annika Posti

TAITTO
Marker Creative Oy

PAINO
Savion Kirjapaino Oy

Kuurojen Liitto ry
PL 57, 00401 Helsinki
P. 09 58031
www.kuurojenliitto.fi



KUUROJEN LIITTO RY

Perustettu 1905

Jäsenyhdistyksiä 37

Jäseniä yhdistyksissä 3576

Julkaisu

Kuurojen lehti – Dövas tidskrift

Toimipaikat

- Keskustoimisto, Valkea talo, Haaga, Helsinki
- Aluetoimistot: Jyväskylä, Helsinki, Kouvola, Kuopio, Mikkeli, Oulu, Pori, Rovaniemi, Tampere, Turku, Vaasa

Arvomme

- Ihmisarvon kunnioittaminen
- Sosiaalinen oikeudenmukaisuus
- Asiakslähtöisyys
- Luotettavuus
- Yhteisöllisyys
- Dynaamisuus

Missiomme

Kuurojen Liiton tehtävä on taata kuurojen ihmisoikeuksien ja yhdenvertaisten mahdollisuuksien toteutuminen.

Visiomme

Viittomakieli elää vahvana moniarvoisessa, monikielissä ja monikulttuurisessa yhteiskunnassa. Kuurojen Liitto on alansa johtava etu- ja palvelujärjestö sekä kansallisesti että kansainvälisesti.

Kuurojen Liiton vuosia 2016–2020 koskevat yhteiset strategiset tavoitteet

- 1) JÄSENYHDISTYKSET OVAT UUDISTUNEITA, ELINVOIMAISIA JA VERKOTTUNEITA
Liitto ja jäsenyhdistykset ovat aktiivisia ja avoimia kansalais- ja vertaistoiminnan foorumeita. Toiminta sisältää uudenlaisia osallisuutta tukevia ja tekniikkaa hyödyntäviä toimintamuotoja.
- 2) LIITTO ON VAHVA VAIKUTTAJA
Viranomaiset, päättäjät ja eri alojen ammattilaiset huomioivat kuurojen tarpeet.
- 3) VIITTOMAKIELELLÄ TUOTETTUA SOSIAALI- JA TERVEYSPALVELUITA ON SAATAVISSA
Käytössä on ohjeistukset ja mittarit, joiden avulla voidaan arvioida, milloin tarvitaan suoraan viittomakielellä tuotettuja palveluita, ja milloin riittää tulkkauspalvelun käyttö.
- 4) LASTEN JA NUORTEN OIKEUS VIITTOMAKIELI-SYYTEEN ON TURVATTU
Lapsilla ja nuorilla on viittomakielinen oppimisympäristö. Viittomakielinen kielipesä- ja vertaistoiminta on toiminnassa koko maassa.
- 5) KUUROJEN ASEMA TYÖMARKKINOILLA ON PARANTUNUT
Työelämässä osataan ennakkoluulottomasti soveltaa kuurojen työn tekemisen mahdollistavia toimintamalleja. Itsensä työllistäminen yritystoiminnalla on kuuroille varteenotettava vaihtoehto.

TOIMINNANJOHTAJAN KATSAUS

Strategiakausi päättyi uusia mahdollisuuksia sisältäneeseen poikkeusvuoteen

Toimintavuosi oli strategisten tavoitteiden 2016–2020 viimeinen vuosi. Niiden arviointi sekä samalla uusien tavoitteiden luominen käynnistettiin loppuvuodesta 2019, ja työhön osallistettiin yhteisön jäsenten lisäksi jäsenyhdistyksiä, yhteistyökumppaneita ja sidosryhmiä (ministeriöt, järjestöt, viranomaiset) sekä liiton henkilöstö. Päättyvän strategiakauden tuloksena voi todeta, että mm. vaikuttamistyö on ollut vahvaa: keskeiset tavoitteet onnistuttiin sisällyttämään pääministeri Sanna Marinin hallitusohjelmaan.

Hallitusohjelman lukuisat viittomakieliä ja kuuroja koskevat kirjaukset ovat luoneet merkittävän pohjan viittomakielisten oikeuksien ja osallisuuden edistämiseksi. Vuoden aikana käynnistyivät mm. viittomakieliasioiden neuvottelukunnan asettaminen, kuurojen historian vääryyksien sovintoprosessi, suomenruotsalaisen viittomakielen elvytystyön jatko ja viittomakielilain arviointi.

Strategiatyön tuloksena luotiin strategiset tavoitteet 2021–2025, jotka liittokokous syyskuussa hyväksyi. Uusilla tavoitteilla on takanaan vahva yhteisön tuki, ja liitto keskittyy tulevana vuosina vaikuttamistyösäään mm. tiedonsaantiin ja tulkkauspalveluihin. Edellisen kauden tavoitteista työllisyyden edistäminen, viittomakielisten sotepalveluiden saatavuus sekä lasten ja nuorten oikeus viittomakielisyyteen sisältyvät myös uuteen strategiaan.

Toimintavuotta arvioitaessa ei voi sivuuttaa koronapandemiaa ja sen laajoja vaikutuksia. Kriisi korosti kuurojen tiedonsaannin kehittämisen tärkeyttä uudella tavalla. Kun televisiossa käynnistyivät viittomakielelle tulkatut valtioneuvoston tiedotustilaisuudet, havahtui moni viittomakielinen vallitsevaan tiedonsaannin tyhjiöön. Valtioneuvoston esimerkin myötä yhteisön jäsenet rohkaistuivat aktiivisesti vaatimaan kotikunniltaan viittomakielistä tiedotusta. Tämä kertoo yksilöiden voimaantumisen ja siitä, miten heidän tietoisuutensa kielellisistä oikeuksista syveni. On kuitenkin todettava, että kielellisten oikeuksien toteutuminen on edelleen puutteellista ja edistämistoimet koetaan palautteiden mukaan liian hitaiksi. Viittomakielilaista ja sen velvoitteista huolimatta viranomaisten tietoisuuden ei myöskään koettu parantuneen.

Keväällä lähes kaikki liiton palvelut siirtyivät verkkoon. Sekä asiakkaat että henkilöstö tekivät nopealla aikataululla suuren, mutta onnistuneen digiloikan. Vaikka muutokseen sisältyi menetyksiä (mm. tapahtumien ja kohtaamisten peruutuksia), toi verkkotoiminta myös uusia mahdollisuuksia. Esimerkiksi alueellinen yhdenvertaisuus on merkittävästi kohentunut etä- ja hybriditapahtumien mahdollistuessa.

Kaikki viittomakieliset eivät kuitenkaan osaa käyttää digitaalisia palveluja, ja jäävät siksi ulko-



Heidi Koivisto Robertson

Keväällä lähes kaikki liiton palvelut siirtyivät verkkoon.

puolelle – myös lukutaidossa on usein haasteita. Liiton palveluissa ja vaikuttamistyössä on edelleen paneuduttava saavutettavuuden ja käytettävyyden edistämiseen.

Poikkeusvuosi osoitti, että liitolla on hyvä valmius toimia kriisitilanteessa eikä mikään palvelu katkennut hetkeksikään. Nopea viittomakielinen tiedotus käynnistyi heti, ja viranomaisiin oltiin aktiivisesti yhteydessä viittomakielisten tiedonsaannin turvaamiseksi. Myös vertaistukitoiminnassa ja aluetyössä kriisiin reagoitiin viiveettä ja kehitettiin uusia toimintatapoja.

Entiseen ei ole paluuta, joten on luonnollista seuraavaksi keskittyä virtuaali- ja hybridimuotoisten toimintojen ja palvelujen kehittämiseen perinteisten toimintojen rinnalla.

MARKKU JOKINEN
TOIMINNANJOHTAJA

VIITTOMAKIELI- JA VAIKUTTAMISTYÖ

Viittomakieli- ja vaikuttamistyö -prosessin päätavoitteena on viittomakielisten kielellisten oikeuksien vahvistuminen ja ihmisoikeuksien yhdenvertaistuminen Suomen yhteiskunnassa sekä kehitysyhteistyön kautta kohdemaissa. Prosessiin sisältyy oikeuksienvalvonta (Stea: Ay), työllisyysasiat (Stea: Ak6), viittomakielityö (Stea: Ak9 ja OKM), kehitysyhteistyö (UM), kirjasto- ja tietopalvelu (oma rahoitus) sekä Viittomakielinen kirjasto (OKM).

Vuonna 2020 prosessissa työskenteli 18 työntekijää. Toimintavuonna vaikuttamistyömme pääpaino oli Sanna Marinin hallitusohjelman kirjauksissa ja niiden toimeenpanossa. Oikeusministeriön toimesta viittomakielilain arvioinnin valmistelut käynnistyivät ja viittomakielibarometri toteutettiin ensimmäistä kertaa. Valtioneuvosto hyväksyi asetuksen viittomakieliasioiden neuvottelukunnan perustamisesta, mikä oli liiton pitkäaikainen

tavoite. Liitto kävi lukuisia neuvotteluja opetus- ja kulttuuriministeriön kanssa suomenruotsalaisen viittomakielien tutkimustahon määrittelystä ja elvytystyön jatkamisesta. Nämä toimenpiteet tukivat vahvasti Kuurojen Liiton strategisia tavoitteita.

KAISA ALANNE
JOHTAJA

Oikeuksienvalvonta

Vuosi 2020 oli oikeuksienvalvonalle sekä poikkeuksellinen että työntäyteinen. Koronaepidemian käynnistyminen keväällä lisäsi kansalaisten tiedontarvetta. Liiton vaikuttamistyö sekä yhteistyö Yleisradion kanssa olivat merkittävässä asemassa viittomakielien tulkkauksen saamisessa television korona-aiheiseen tiedotukseen.

Lisääntynyt viittomakielien tulkkaus televisiossa sai runsaasti kiitosta ja lisäsi kuurojen tunnetta yhdenvertaisuudesta yhteiskunnassa. Tämä näkyi selvästi liiton keväällä tekemästä asiakaskyselystä koronan vaikutuksista. Myös muilla kuin valtion viranomaisilla on vastuu jakaa tietoa alueensa

asukkaille viittomakielellä ajantasaisesti. Oikeuksienvalvonta keskusteli asiasta pitkään pääkaupunkiseudun kuntien kanssa: toivottua tulosta ei saavutettu täysin, mutta viranomaiset ovat kuitenkin tiedostaneet viittomakielisten tarpeet. Lisäksi liitto neuvotteli THL:n kanssa koronatiedotuksesta, ja THL julkaisikin perustietoa sisältäviä videoita sekä suomalaisella että suomenruotsalaisella viittomakielellä.

Koronarajoitusten vuoksi liitto oli mukana vaatimassa Kelaa laajentamaan etätulkkauksen käyttöä. Etätulkkauksen toimivuudesta tehtiin verkkokysely sekä tulkeille että asiakkaille huhtikuussa ja sen tuloksia levitettiin laajasti, mm. Kelaan. Koro-

Annetut
lausunnot

52 kpl

Yksilötason
lausunnot

26 kpl

Annika Posti



Vuoden viittomakieliteko 2019 -tunnustus myönnettiin helsinkiläiselle päiväkotii Franzenialle.

Vuoden viittomakieliteko -tunnustuspalkinto 2019 myönnettiin helsinkiläiselle päiväkotii Franzenialle, joka on perustanut viittomakielisen ryhmän sekä kuuroille että kuuleville viittomakielisille lapsille. Liiton hallitus korosti päätöksessään kielen suojelun näkökulmaa sekä viittomakielisen kieliympäristön tärkeyttä varhaislapsuudessa. Hallitus toivoo Franzénian esimerkin toimivan inspiraationa myös muille kunnille ja kaupungeille.

Valituksia hallinto-oikeuteen ja valituslupapyyntöjä

4

nan rajoitustoimena tulkkeja ei aina päästetty tekemään työtään, kun moneen asumisyksikköön tulivat tiukat vierailukiellot. Liitto otti yhteyttä sosiaali- ja terveysministeriöön, joka muistutti kuntia ohjauskirjeellään, että subjektiivinen oikeus tulkkauspalveluihin tulee turvata asumisyksiköissä vierailukielloista huolimatta.

Tulkkauspalvelun vastuunjaon selkiyttäminen Kelan ja viranomaisten välillä ei edennyt, mutta toimintavuoden aikana muistutettiin useampaa viranomaistahoa viitto-

makielisten kielellisten oikeuksien edistämisestä ja tulkkauksen järjestämisvastuusta.

116117 Päivystysapupalvelun chat-palvelu laajeni HUS:n alueelta valtakunnalliseksi Kuurojen Liiton ja Kuuloliiton yhteisen kahden vuoden aktiivisen vaikuttamistyön seurauksena.

Valtioneuvoston kanslia reagoi koronakriisiin ja sen jälkihoitoon lapsistrategian valmistelussa; Kuurojen Liitto osallistui Vammaisfoorumin jäsenenä koronatyöryhmän raporttien laadintaan kokoamalla tietoa kuurojen ja kuulovammaisten lasten ja viittomakielisten perheiden kokemuksista. Lisäksi YK:n vammaissopimuksen seurantaan liittyen kuultiin viittomakielisiä lapsia järjestämällä pienryhmähaastatteluja 8-15-vuotiaille (yht. 11 lasta). Aineistoa hyödynnettiin myös liiton muussa vaikuttamistyössä.

Suomenruotsalaisen viittomakielien oikeuksienvalvonnassa tapahtui suurta edistymistä. Aluehallintoviraston ruotsinkielinen yksikkö ja liiton Projekt Sprinkler järjestivät opetus- ja kulttuuriministeriön rahoituksella ensimmäistä kertaa koulutusta varhaiskasvatuksen ja peruskoulun pedagogiselle henkilöstölle. Jatkossa koulutusosio siirtyy osaksi aluehallintoviraston vuotuista "AKK-mässa"-tapahtumaa. Liitto myös keskusteli opetus- ja kulttuuriministeriön kanssa suomenruotsalaisen viittomakielien tutkimusvastuun selkiyttämisestä. Kielen uhanalainen tilanne tuo mukanaan erityisiä tarpeita, joten vastuu jaettiin Helsingin yliopiston ja Jyväskylän yliopiston kesken.

Lisäksi ensimmäistä kertaa itsenäisyyspäivän tv-lähetys tulkattiin suomenruotsalaisella viittomakielellä.

LAUSUNNOT 2020

- Vammaissopimuksen täytän-
töönpano, toimintaohjelma
- Usean kielen merkitseminen
väestötietojärjestelmään,
selvitys
- Televisio- ja radiotoiminnasta
annetun asetuksen muutos
- Lapsiasiavaltuutetun kysely
- Suojainten käyttö sosiaali-
huollossa
- Tulevaisuuden sote-keskus
- HE luonnos laiksi oppivelvolli-
suuden laajentamiseksi
(yht. 3 lausuntoa)
- Kansallisen perus- ja ihmis-
oikeustoimintaohjelman
valmistelu
- Hetemäen Exit-jälleen-
rakennusryhmän kuuleminen
(yht. 2 lausuntoa)
- Kuljettajatutkinnon teoria-
koemääräys
- Ruotsinkielisen koulutuksen
kokonaisselvityksen
verkkokysely
- Viittomakieliasiaain neuvottelu-
kunnan asetusluonnos
- Lapsistrategia: koronan
jälkihoito ja lapsen oikeudet
- Lapsiperheiden kuntoutus-
palveluiden kehittäminen,
pyöreän pöydän keskustelu
- Hallituksen esitys, luonnos
maakuntien perustamisesta,
sote-järjestämislaiksi ja pelas-
tustoimen siirrosta
- Päivystysapu 116117-palvelun
käyttöön tulevista aikuisten
kiireellisen hoidon ohjeista
- Kansalaisyhteiskuntapolitiikan
neuvottelukunnan kysely:
Järjestöjen rooli ja osallisuus val-
mistelussa ja päätöksenteossa
- Tulkkauspalvelun kehittäminen
- Yleisradion uuden strategian
luonnos
- Kuljettajatutkinnon
teoriakoemääräysluonnos
- Perus- ja ihmisoikeustoiminta-
ohjelman valmistelu
- Valtioneuvoston ihmisoikeus-
selonteko
- Uudenmaan, pääkaupunki-
seudun ja Helsingin erillis-
ratkaisuun liittyvä lausunto
- Vammaisten henkilöiden
tulkkauspalvelun markkina-
kartoitus
- Kuntoutuskomitean työn jatko
- Kysely eri vammaisryhmien
esteettömyys- ja saavutetta-
vuushaasteista joukkoliiken-
teessä
- Julkisten hankintojen strategia
- Kirjallinen asiantuntijalausunto
HE laiksi sähköisen viestin-
nän palveluista annetun lain
muuttamisesta ja eräksi siihen
liittyviksi laeiksi
- Esiselvitys kansalaisuuslain
muutostarpeista
- Hallituksen vuosikertomus
2019 liite 3, Toimenpiteet
eduskunnan lausumien ja
kannanottojen johdosta
- Valtioneuvoston asetus kieli-
lain täytäntöönpanosta anne-
tun valtioneuvoston asetuksen
muuttamisesta
- Järjestöjen yhteinen kannan-
otto sotejärjestöjen leikkauksia
vastaan
- Viittomakielilain ensimmäinen
arviointi

- Sisäisen turvallisuuden
selonteko
- Kumpparit-verkoston yhteinen
vaalivaikuttamispaperi
- YK:n vammaisyleissopimuksen
kansallisen toimintaohjelman
luonnos
- Asiantuntijakuuleminen
oppimisen tuen, lapsen tuen
ja inklusion edistämistoimia
valmistelevalle työryhmälle
- Lasten kanssa työskentelevien
rikostaustan selvittäminen
- Kannanotto kasvomaskien
käyttöön
- Kansallinen lapsistrategia,
taustaselvitys
- Ohjelmatekstitysten
laatusuosikset
- EUD input EUD's position pa-
per on freedom of movement
- Sote- ja pelastustoimen
uudistus (2 kpl)
- Kirjallinen asiantuntijalausunto
Sivistysvaliokunnalle HE
laiksi sähköisen viestinnän
palveluista
- Kirjallinen asiantuntijalausunto
sosiaali- ja terveysvaliokun-
nalle HE kliinisestä lääke-
tutkimuksesta
- Valtioneuvoston asetus televi-
sio- ja radiotoiminta-asetuksen
muuttamiseksi
- Yhteiskunnallisesti merkittävien
tapahtumien televisiointilista
- Request from the Estonian
Association of the Deaf to
answer the survey
- AVI järjestökuuleminen digi-
palvelulain saavutettavuusvaa-
timuksista

Työllisyys

Työllisyyskoordinaattorien tavoit-
teena on purkaa kuurojen työllis-
tymisen esteitä ja ennakkoluuloja
muun muassa tiedottamis- ja
vaikuttamistyöllä sekä asiakkaiden ja
yritysten neuvonnalla.

Pandemia-aikaan asiakkaiden neu-
vonta on tapahtunut eri videopu-
helusovellusten kautta. Asiakkaat
ovat saaneet työllisyysneuvontaa
äidinkielellään, mm. liittyen syrjin-
tään työnhaussa ja työelämässä.
Asiakkaita on myös ohjattu muihin
työelämäpalveluihin. Poikkeusai-
koina neuvontaa annettiin erityisesti
lomautuksiin liittyen, yhteydenottoja
tuli arviolta n. 10 viikossa. Koko vuo-
den aikana neuvottiin 151 asiakasta
henkilökohtaisesti, joista joitakin
useampaan kertaan. Näistä 23 oli
syrjintäepäilyyn liittyviä.

Työllisyyskoordinaattorit saivat
yhteydenottoja myös työnantajilta,
joita opastettiin mm. kuurojen
palkkaamiseen liittyvissä asioissa



Työllisyyskoo-
dinaattorien
tuottama video
selvitti koronan
vaikutuksia työllis-
yyteen.

sekä tulkin käytössä. Työnantajille
tuotettiin lisäksi esite työelämätul-
kauksesta.

Toimintavuonna haastateltiin
työnantajia heidän tietoisuudes-
taan kohtuullisista mukautuksista;
tietoisuus osoittautui melko heikoksi.
Tämän perusteella koordinaattorit
suunnittelivat ja valmistelivat materi-
aalia kuurojen työelämää koskevista
kohtuullisista mukautuksista: animaa-
tiositys julkistettiin talvella 2021.

Ajankohtaisista asioista tiedotettiin
tuottamalla työelämäuutisia Kuuro-
jen Liiton kotisivuille sekä Faceboo-
kiin. Erityisesti kuuron työntekijän

uratarina osoittautui suosituksi
somessa. Koordinaattorit tuottivat
myös videon koronan vaikutuksista
työllisyyteen; ohjelmassa haastatel-
tiin TE-toimiston edustajaa. Lisäksi
työllisyyskoordinaattori vieraili YLEn
Mikaela & Thomas -ohjelmassa ker-
tomassa työllisyystilanteesta.

Kuurojen Liitto oli yhteistyökump-
panina Invalidiliiton järjestämässä
5-osaisessa Potkua yrittäjyyteen
-webinaarisarjassa. Sarjassa vieraili
myös viittomakielinen yrittäjä, ja
webinaarin muihin osiin työllisyys-
koordinaattorit järjestivät ja koordi-
noivat tulkkauksen.

Tekstipuhelupalvelu (TPP)

Tekstipuhelupalvelu (TPP) siirtyi Kuu-
rojen Liiton vastuulle vuoden alusta.
Tekstipuhelupalvelua on aiemmin
hallinnoinut Kiinteistö Oy Valkea
talo. Tavoitteena on 3 vuoden siirty-
määjän jälkeen, että tekstipuhelupa-
velun tai vastaavan palvelun toteutus
siirtyy viranomaisten vastuulle.

TPP-ohjausryhmä tapasi liikenne-
ja viestintäministerin erityisavustajan
lokakuussa keskustellakseen palve-
lun tulevaisuudesta, asian etenemistä
seurataan vuonna 2021.

Budjettisivistä palvelun aukiolo-
aikoja lyhennettiin maaliskuusta
alkaan. Asiasta tuli jonkin verran
huolestunutta palautetta, sillä TPP
on ainoa saavutettava puhelinasioin-
tapa, jota kaikki, myös kuulevat,
voivat käyttää.

Palvelusta tehtiin asiakaskyselyitä,
joiden perusteella palvelu on yhä
tärkeä sitä käyttäville. Tekstipu-
helupalvelu lisää merkittävästi tur-
vallisuuden, itsenäisyyden ja oman
elämän hallinnan tunteita. Erityisen

huolissaan oltiin siitä, miten hätä- tai
muussa kiireellisessä tilanteessa
toimitaan öisin tai sunnuntaina, kun
TPP on kokonaan kiinni.

Palvelun käyttäjämäärät kasvoivat
hieman toimintavuonna, mutta puhe-
luiden määrässä on ollut pitkään
laskua. Sähköposti, chat ja esimer-
kiksi Kelan etätulkkauspalvelu ovat
kaikki osaltaan vähentäneet TPP:n
tarvetta, mutta eivät ole vielä täysin
korvanneet palvelua.

Viittomakielityö

Uusi viittomakielten kielineuvonta-palvelu vakiinnutti toimintavuonna selvästi asemansa. Suomalaisen viittomakielen neuvontaan tuli 180 yhteydenottoa, joissa selviteltiin yhteensä n. 400 käsitteen viittomavastineita ja niiden käyttötapoja. Lisäksi vastattiin 20 laajempaan kysymykseen. Suomenruotsalaista viittomakieltä koskien tuli 65 yhteydenottoa, joissa tiedusteltiin viittomaa 190 käsitteelle. Laajempia kysymyksiä tuli noin 10. Vaikka korona-aikakin näkyi tiedusteluissa, kaiken kaikkiaan kysytyt aiheet vaihtelivat hyvin paljon. Osa kysytystä viittomasta julkaistiin Suvi- ja SignWiki-verkkosanakirjoissa.

Suvi-sanakirjan videot vaihdettiin Vimeo-linkeiksi, minkä ansiosta videot ovat nyt parempilaatuisia ja hidastettavissa kaikissa selaimissa. Suomenruotsalaisesta viittomakielestä julkaistiin pitkän tauon jälkeen 60 uutta viittomaa ja 62 esimerkkilauseita. Työhön osallistui myös vapaaehtoisia kielenkäyttäjiä. Suomalaisen viittomakielen Suvi-sanakirjaan toimitettiin 260 uutta viittoma-artikkelia, joiden aiheina olivat mm. uskonto, paikannimet sekä pankit ja maksaminen.

SignWiki-sanakirjatyö järjesti yhteensä 7 erilaista työpajaa molemmilla viittomakielillä, joista osa toteutettiin etäyhteyksin. Toimin-

taan uutena työmuotona tulleet etätyöpajat mahdollistivat asuinpaikasta ja koronavirustilanteesta riippumattoman osallistumisen. Suomalaisen viittomakielen sanakirja sai yli 2 000 uutta videota ja suomenruotsalaisen yli 1 400 uutta videota. Suomenruotsalaisessa SignWikissä julkaistiin muun muassa artikkeleita, aakkosia ja eläintarinoita, ja suomalaisen viittomakielen puolelle luotiin yli 10 uutta luokkaa, mm. jalkapallo, oikeusala, vanhustyö sekä Kuurojen Liiton kielineuvonta.



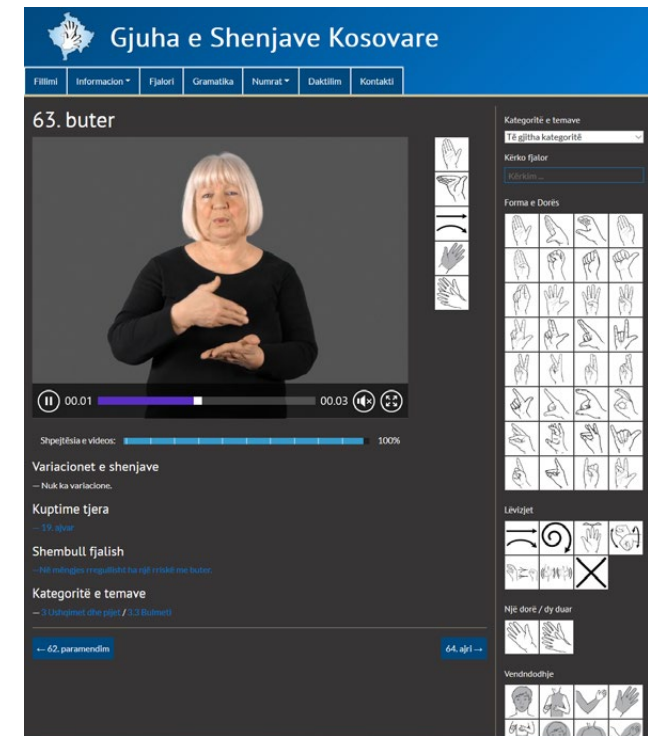
Heidi Koivisto Robertson

Vuoden aikana kielineuvonta sai 180 yhteydenottoa suomalaisesta viittomakielestä ja 65 suomenruotsalaisesta viittomakielestä.

Kehitysyhteistyö

Vuonna 2020 Kuurojen Liitolla oli käynnissä viisi kehitysyhteistyöhanke kumppanijärjestöjen kanssa.

- Albanian kuurojen liiton (ANAD) edunvalvonta-, järjestö-, viittomakieli- ja tulkikoulutuksen kapasiteettien vahvistaminen sekä kuurojen opetuksen kehittämisen tukeminen (2017–2021).
 - Kosovon kuurojen liiton (KAD) edunvalvonta-, järjestö-, viittomakielen-, tulkikoulutuksen kapasiteettien vahvistaminen ja kuurojen opetuksen kehittämisen tukeminen (2017–2021)
 - Malawin kuurojen liiton (MANAD) järjestö-, edunvalvonta- ja viittomakielityön tukeminen (2017–2021)
 - Kambodžan kuurojen yhteisön (Maryknoll Cambodia) ja sen johtajuuden vahvistaminen (2017–2021)
 - Ugandan (UNAD) viittomakieli- ja edunvalvontahanke (2017–2021)
- Nykyinen 6-vuotinen ohjelma- ja rahoituskausi Vammaiskumppanuudessa (VKO) päättyy 2021, ja vuoden 2020 kuluessa valmisteltiin muiden Vammaiskumppanuuden jäsenjärjestöjen ja toimiston kanssa seuraavan 2022–25 kauden ohjelmadokumentit. Samalla käynnistettiin jatkokauden hankesuunnitelmien valmistelu nykyisten kumppaneiden kanssa.
- Kumppaninyhteistyön päätavoitteena on, että kohdemaiden kuurojen kielitietoisuus ja oikeus osallistumiseen parantuu, ja kumppanijärjestöt ovat vahvoja edunvalvontatoimijoita. Hankekumppanien kapasiteetti on vahvistunut resurssin, vertaistuen ja neuvon-



Kosovon ensimmäinen viittomakielen verkkosanakirja julkaistiin kansainvälisellä kuurojen viikolla. Se löytyy osoitteesta www.gjshk.org.

nan keinoin. Tämä kävi ilmi myös Vammaiskumppanuudesta vuonna 2020 teetetyssä ulkoisen evaluaation tuloksista, jonka mukaan jäsenjärjestöjen ja kumppanien yhteistyö on vahvistanut erityisesti hankekumppanien projektinhallintaa, johtajuutta, päätöksen tekoa, taloushallintoa sekä edunvalvontaa.

Useat hankekumppanit ovat pystyneet osallistumaan ja vaikuttamaan vammaisia koskevan lainsäädännön, politiikkaohjelmien ja toimintasuunnitelmien valmisteluprosesseihin. Vaikka Kuurojen Liitto on edelleen kumppaniensa suurin tukija, on osa heistä onnistunut saamaan merkittävää muuta rahoitusta. Kestävyysasteena on se, että muu rahoitus on pistemäistä

tai lyhytaikaista. Muut rahoittajat eivät myöskään tarjoa asiantuntijatai vertaistukea tai tue kumppaneita tarpeen mukaan.

Korona aiheutti suurta epävarmuutta, ja joitain toimintoja jouduttiin sulkemaan tai siirtämään. Vaikutukset olivat kuitenkin ennakoitua pienemmät. Koronatiedottamisessa oli hankemaissa vakavia puutteita, ja liiton kumppanit päätyivät vastaamaan käytännössä kokonaan maidensa viittomakielisestä koronatiedottamisesta kuuroille.

Koronapandemia on iskenyt kovimmin jo valmiiksi hauraisiin talouksiin. On todennäköistä, että koronaviruksen ajaa hankemaittemme haavoittuvimmat ihmiset syvään taloudelliseen ahdinkoon.

Viittomakielinen kirjasto

Vuosi 2020 oli Viittomakielisessä kirjastossa muutosten vuosi. Tammi-kuun lopulla avattiin uudistunut verkkopalvelu ja maaliskuusta alkaen koronapandemia pakotti kirjaston etsimään uusia aineiston tuotantotapoja.

Toimintavuonna kirjasto julkaisi yhteensä 148 uutta nimikettä, joista 40 oli kirjaston omaa tuotantoa ja 108 muiden tuottamaa aineistoa, jotka kirjasto joko osti tai sai käyttöönsä. Suosituimpia aineistoja olivat Kalevauva-yhtyeen musiikista tehdyt käännökset sekä SI-lapsien perheistä tehty ohjelma. Lisäksi yksittäisistä kuuroista tehdyt ohjelmat kiinnostivat. Kirjasto osallistui Aleksis Kiven Seitsemän veljestä -teoksen juhlavuoteen tuottamalla veljeksistä kertovan videon, joka myös oli yksi vuoden suosituimmista videoista. Lasten aineistot ovat vuodesta toiseen suosittuja samoin kuin sanakirjat. Edellisvuoteen verrattuna kirjaston asiakasmäärä kasvoi 22 %.

Kirjasto jatkoi hyvää yhteistyötä viittomakielialalla toimivien yri-



Suomenruotsalaisella viittomakielellä toteutettu lasten satu, Lilla Otto, julkaistiin kansainvälisen lasten oikeuksien päivän kunniaksi.

tysten, viittomakielisten kulttuuri-alan toimijoiden sekä Ylen lasten toimituksen kanssa. Kirjasto mm. osallistui toista kertaa monen toimijan yhteishankkeeseen, jossa tuettiin viittomakielistä runoutta ja tarinankerrontaa. Valtaosa kirjaston aineistosta tekstitettiin, ja lisäksi lasten aineistot puhuttiin suomeksi.

Loppuvuodesta kirjasto toteutti asiakaskyselyn. Vastausten mukaan kirjasto tarjoaa viittomakielistä viih-

dettä ja tietoa tavalla, jota muualta ei saa. Kirjaston aineistoa hyödynnetään paljon myös opetuksessa: kuurojen perusopetuksessa oheisaineistona ja kuulevien viittomakielien opetuksen tukena. Tulosten mukaan kirjasto myös vahvistaa monen käyttäjän viittomakielistä identiteettiä ja tuo perheille yhteisiä katsomiskokemuksia. Joillekin kirjasto on lähes ainoa paikka, jossa päivittäin pääsee kosketuksiin viittomakielien kanssa.

Kirjasto- ja tietopalvelu

Vuoden 2020 alku kului normaalin toiminnan merkeissä, mutta maaliskuun puolestapäivästä tulivat voimaan koronavalmiuslaki sekä siihen liittyvät rajoitukset. Kirjasto oli loppuvuoden koronarajoituksista riippuen vaihtelevasti joko kiinni, osittain kiinni tai sopimuksenvaraisesti auki.

Asiakkaat ja erityisesti Humakin opiskelijat saivat kuitenkin kirjaston palveluita sopimalla ajan etukäteen.

Etätö ja -opiskelu näkyivät kirjojen lainojen vähenemisessä, mutta laskua selittää koronan lisäksi e-kirjojen käytön voimakas lisääntyminen.

Toimintavuonna kirjaston väliarkistoja ja varastoja päivitettiin mm. luettelointitietojen osalta. Asiakkaiden näkökulmasta aineiston löydettävyyden kokonaisuutena parantunut.

VIESTINTÄ JA VERTAISTUKI

Viestinnän ja vertaistuen prosessiin kuuluvat kulttuurituotanto (Taite), nuorisotyö (omarahoitus), sopeutumisvalmennustoiminta (Stea: Ak15), tiedotus, Kuurojen lehti ja kuurojen tiedonsaanti (Stea: Ak14), Kuurojen Video (kunnat) sekä viittomakielinen vapaaehtoistoiminta Viva (Stea: Ak6). Yksikkö on järjestänyt vuoden aikana laajasti leirejä, kursseja, kampanjoita sekä tehnyt viittomakielistä tiedotusta ja muuta viestintää ja järjestänyt ihmisille tärkeitä kohtaamisia myös korona-aikana.

Viestinnän ja vertaistuen prosessissa työskenteli vuoden lopussa 13 työntekijää. Prosessissa oli vuoden aikana vaihtuvuutta, mikä hoidettiin sijaisjärjestelyillä.

Viittomakieliseen koronätiedotukseen panostettiin lisäämällä omaa tiedotusta sekä olemalla yhteydessä viranomaisiin, jotta viittomakieliset saivat mahdollisuuden seurata mm. hallituksen tiedoksiantoja tv:n päälähetyksissä tai THL:n tiedotteita viittomakielellä. Kuurojen valtakunnalliset kulttuuripäivät

jouduttiin siirtämään vuodelle 2022 ja muitakin tapahtumia perumaan tai siirtämään verkkoon. Suurin osa kursseista kuitenkin onnistuttiin pitämään viranomaisohjeistusten mukaisesti. Ilouutinen oli kulttuuripäivien hyväksyminen Elävän perinnön kansalliseen luetteloon, mikä on merkittävä tunnustus tärkeälle kulttuuritapahtumallemme.

LAURA PAJUNEN
JOHTAJA

Viestintä

Tiedotuksen osalta koronavuosi oli täynnä muutoksia ja peruutuksia, mutta toisaalta kalenteri täyttyi kriisitiedotuksella ja verkkotapahtumilla. Perinteiset Verkkobileet tuntuivat nyt olevan aikaansa edellä ja olivatkin vuoden ainoa tapahtuma, joka voitiin toteuttaa lähes kokonaan suunnitelmien mukaisesti.

Koronakriisin puhjetessa viittomakielinen tiedotus oli ensiarvoisen tärkeää yhteisölle. Kuurojen Liitto oli ensimmäinen ja alkuvaiheessa ainoa taho, jolta sai viittomakielistä, ajantasaista kriisiviestintää. Viestintä avasi verkkosivulleen



Koronapandemian vuoksi tapahtumat siirrettiin ensin osin ja sitten kokonaan verkkoon.

Päivittyvää tietoa koronaviruksesta -kokonaisuuden, johon kaikki viittomakielinen tieto koottiin. Useat viranomaiset myös linkittivät liiton tietopakettia omille sivuilleen.

Koronakriisiin reagoitiin myös luomalla uusi uutiskonsepti: viikoittaiset ajankohtaiskoosteet, joissa kerrottiin viittomakielellä tärkeät koronaan liittyvät uutiset sekä liittoa ja kuu-

rojen yhteisöä koskevia asioita. Ne ovat olleet pidettyjä ja ne on koettu niin hyödyllisiksi, että tätä konseptia jatketaan. Lisäksi viestintä toteutti kolme koronainfo-videota, joissa kerrottiin selkeästi kaikki faktatieto koronaviruspandemiasta.

Viestintä yhdessä oikeuksienvallan kanssa teki vaikuttamistyötä myös sen puolesta, että viranomaiset huomioisivat kriisitiedotuksissaan viittomakielen tulkkauksen sekä esimerkiksi verkkosivuillaan kääntäisivät tiedotuksensa viittomakielelle. Viestinnällistä vaikuttamistyötä ja saavutettavuusneuvontaa tehtiin mm. koskien valtioneuvoston tulkattuja tiedotustilaisuuksia ja THL:n viittomakielisiä tiedotteita.

Viestinnän toimintavuoden suurimpana uudistuksena olivat uudet verkkosivut, jotka avautuivat helmikuussa. Samalla uudistui myös jäsenyhdistysten oma Yhdistyshuone. Sivustojen suunnittelussa huomioitiin erityisesti saavutettavuus. Lisäksi verkkosivuille tuotettiin tietopaketteja mm. lapsiperheille, nuorille ja viranomaisille. Liiton omista palveluista kertovilla sivuilla kokeiltiin uutta tyyliä: videoissa oli kaksi viittojaa, joista toinen viittoi suomalaisella ja toinen suomenruotsalaisella viittomakielellä. Tällä haluttiin edistää molempien kielten näkyvyyttä.

Keväällä verkkosivuilla testattiin toistamiseen kaksikielistä (suomalainen viittomakieli/suomen kieli) chat-palvelua ja todettiin, että se mahdollistaa matalan kynnyksen yhteydenotot. Erityisesti videopuhelumahdollisuus edistää viittomakielisten saavutettavuutta. Edellisvuoden tekniset haasteet oli myöskin ratkaistu, joten chat päätettiin ottaa käyttöön seuraavana vuonna.



Heidi Kivistö Robertson

Vuoden suosituin tapahtuma oli kansainvälisen kuurojen viikon Verkkobileet 2020.

Toimintavuonna toteutettiin kaksi somekampanjaa: #super-tsemppi ja Sostin #onneksionjoku. Tsemppi-kampanjan kattavuus oli Facebookissa toukokuussa 23 704 ja Twitterissä liiton twiittejä näki n. 29 100 ihmistä. Onneksi on joku -kampanjan kattavuus oli syyskuussa Facebookissa 12 682 ja Twitterissä liiton twiitit näki n. 15 475 ihmistä.

SuomiAreenaan ehdittiin valmistelemaan yhteistä keskustelutilaisuutta lapsiasiavaltuutetun ja Kansallisen koulutuksen arviointikeskus Karvin kanssa. Tilaisuus siirtyi kuitenkin koronarajoituksesta johtuen vuodelle eteenpäin. Samoin peruutettujen tapahtumien joukkoon siirtyivät mm. alueelliset foorumit, kuurojen kulttuuripäivät ja Maailma kylässä -festivaali. Sidosryhmäviestintää oli suunniteltu toteutettavaksi mm. Sostin jäsenjärjestöjen tapahtumassa.

Koronarajoituksista johtuen suorien lähetysten määrä kasvoi sekä ulkoisessa että sisäisessä viestinnässä. Vakituisten suorien lähetysten lisäksi toteutettiin koronakeväänä 2 yhteisölle suunnattua verkkolähetystä, joiden teemoina olivat koronatilanne ja liiton palvelut poikkeus-

tilanteessa. Lisäksi suoria lähetyksiä ehdittiin alkuvuodesta toteuttaa kolmesta yhdistysten strategia-workshopista (Oulu, Tampere, Helsinki) ja järjestöpäiviltä. Myöhemmin syksyyn siirretty liittokokous toteutettiin ensimmäistä kertaa hybriditapahtumana, jossa paikalla olijoiden ja Zoom-osallistujien lisäksi toteutettiin suora lähetys. Vuoden suosituin tapahtuma oli kansainvälisen kuurojen viikon Verkkobileet 2020. Tilaisuutta seurasi 1 402 yksittäistä ip-osoitetta (joissa suurimmassa osassa useita katsojia). Palautekyselyssä tehdyn katsojien määrä -kartoituksen pohjalta kokonaiskatsojamäärän arvioitiin olevan noin 3 000-4 000. Sisäisiä tiedotustilaisuuksia toteutettiin sekä hybridinä että kokonaan verkon kautta 7 kpl.

Kesäkuussa vaihtui mediajakelun ja -seurannan palveluntarjoaja; koko vuoden aikana lähetettiin noin 10 mediatiedotetta ja 1 mielipidekirjoitus. Lisäksi viestintä valmisteli liittokokouksen julkilausuman. Loppuvuodesta käynnistyi kuntavaalien viestinnän ja teesien sisältösuunnittelu sekä suorien lähetysten ja verkkokokousten sisäisten ohjeistuksien valmistelu.

Uudella pääsivustolla oli toimintavuonna yksilöityjä sivun katseluja 220 507. Hakukonelöydettävyys oli parantunut edellisvuodesta 19 %. Suosituimpien sivujen kärkekolmikossa olivat yhteystietosivu, uutisarkisto sekä tapahtumakalenteri. Nuorille suunnattu sivu tavoitti 53 % enemmän kävijöitä kuin edellisvuonna. Lapsiperheille suunnattua tietosivua hyödynsi 544 kävijää (vaikeasti kuulovammaisia lapsia syntyy vuosittain noin 50-60). Top 10 sivujen joukossa pysyivät kuukaudesta toiseen tietosivut "Viittomakieliset" ja "Viittomakielen opiskelu".

Verkkosivun tilastoja

Vilkkain päivä:
Viittomakielen päivä 12.2.



Suosituin tietosivu:
Viittomakieliset



Vuoden nousija:
Ruotsinkielinen sivusto



Pääministeri Sanna Marinin hallitusohjelman mukaisesti valtioneuvosto käynnisti toimintavuonna sovintoprosessin kuuroihin ja viittomakieliseen yhteisöön kohdistuneista oikeudenloukkauksista. Oikeusministeriön tilaama Viitotut muistot -tutkimushanke alkoi syksyllä, ja lisäksi oikeusministeriö perusti yhteistyöfoorumin ministeriöiden ja järjestöjen väliseksi keskustelukanavaksi. Kuurojen Liiton työryhmä on seurannut tarkasti prosessia ja ollut vaikuttamassa sen etenemiseen.



KUUROJEN LEHTI

Kuurojen lehteä julkaistiin neljä numeroa, ja lehden levikki oli 883 kpl. Osa lehdestä käännettiin perinteisesti myös ruotsiksi. Alkuvuodesta ajanmukaistettiin lehden ulkoasu uuden yhteistyökumppanin kanssa. Lehden sisällöissä huomioitiin, että vuonna 2020 liitto halusi saavuttaa erityisesti lapset ja nuoret sekä heidän perheensä. Lehdessä alkoi perhesuhteita käsittelevä juttusarja, jossa ääneen pääsivät lapset ja nuoret sekä heidän vanhempansa tai isovanhempansa. Lisäksi lehden sivuilla kerrottiin kaksikielisen nuoren elämästä sekä päiväkodista, joka on tarjonnut viittomakielisen kieliympäristön lapsille.

Tiedotuksen ja viestinnän asiakaskyselyn vastaajista suurin osa antoi lehdelle arvosanaksi 7–9. Puolet vastaajista ilmoitti seuraavansa Kuurojen lehteä ja 29 prosenttia oli kiinnostunut lehden Facebook-ryhmän sisällöistä. Lehden Facebook-ryhmän jäsenmäärä kasvoi tasaiseen tahtiin noin 170 henkilöllä vuoden aikana.

Lehdelle tehtiin kolme mainosvideota, joita hyödynnettiin lehden markkinoinnissa liiton verkkosivuilla ja Kansainvälisen kuurojen viikon Verkkobileissä. Loppuvuodesta aloitettiin ensimmäisen viittomakielisen elävän journalismin tapahtuman suunnittelu yhdessä kulttuurituottajan, kahden toimittajan ja ohjaajan kanssa.

KUUROJEN VIDEO

Kuurojen Video on liiton viittomakielinen video-ohjelmalvelu ja ”tuotemerkki”, joka on erikoistunut kuurojen tiedonsaantia kehittävään ohjelmatoimintaan ja aineistojen tekemiseen jo yli 30 vuoden ajan. Ohjelmatuotannossa keskitytään mm. ajankohtaisteemoihin sekä muihin viittomakielisiä koskeviin taustoitettaviin aihepiireihin. Kuntamaksusitoumuksella toteutettuja ohjelmia julkaistaan asiakaskanavalla tai postitetaan dvd:nä.

Toimintavuonna tuotettiin 427 asiakkaalle ohjelmaa 6 tuntia. Palautteiden perusteella kuurojen omakohtaiset tarinat, yhteiskunnan ajankohtaiset teemat ja viittomakielisen yhteisön tapahtumat kiinnostivat eniten. Vuoden suosituin ohjelma-



sarja oli Mitä kuuluu?, jossa käsiteltiin onnistumisia/onnistumiskokemuksia. Suosituin yksittäinen ohjelma oli Koronavirus ja kuurot -dokumentti.

Ulkoministeriön Eurooppatie-dotuksen ohjelma-avustuksella tuotettiin 4 ohjelmaa: Nuorten

Euroopan Unioni, Ihmisoikeudet Euroopan Unionissa, Ilmastonmuutos ja Euroopan Unioni, Ihmisoikeudet Euroopan Unionissa – viittomakielisten oikeudet Euroopassa. Ne ovat avoimessa jakelussa Viittomakielisessä kirjastossa.

Viestinnän uutena hankkeena ryhdyttiin digitalisoimaan ja luetteloimaan liiton vanhoja valokuvia, jotka löytyivät arkistosiivouksen ja tyhjennyksen yhteydessä. Suurin osa nyt käsitellyistä valokuvista on julkaistu Kuurojen lehdessä, joten tunnistus on tapahtunut vertaamalla valokuvia Kuurojen lehden valokuvien kanssa tai kysymällä eri henkilöiltä sisällöistä. Vuoden lopussa lajiteltuja valokuvia on kertynyt noin 2 500 kappaletta, joista noin 1 000 on digitoituja ja noin 1 500 luetteloituja valokuvia. Valokuvapankki-hankkeen seuraava askel on valokuvien jatkoarkistointi, jota varten selvitetään yhteiskäyttöön sopiva tietokanta.

Sopeutumisvalmennustoiminta

Sosiaalista hyvinvointia tukevien kurssien tehtävänä on antaa neuvontaa ja valmennusta eri-ikäisille viittomakielisille ja perheille elämän monilla osa-alueilla. Toimintavuonna järjestettiin 12 kurssia ja kaksi avokurssia perheille, aikuisille ja lapsille ympäri Suomea. Kurseille haki yhteensä 332 henkilöä, joista 206 henkilöä valittiin kursseille (vuonna 2019: 240 hakijaa).

Palautteiden mukaan liiton kurssien yleisarvosana on kiitettävä. Kurssilaiset olivat tyytyväisiä ja kokivat saaneensa omalla äidinkielellään paljon tietoa; kurssit lisäsivät taitoja ja hyvinvointia. Lisäksi vertaistuki samankaltaisessa elämäntilanteessa olevien kanssa on antanut paljon voimavaroja.

Kaikki sopeutumisvalmennuskurssit pystyttiin koronatilanteesta huolimatta järjestämään, vain työntekijöiden koulutuspäivä jouduttiin perumaan. Uutena järjestettiin kolme etäkurssia yhdessä Kuurojen Palvelusäätiön kanssa riskiryhmiin kuuluville koronatietoisuuden lisäämiseksi ja hyvinvoinnin vahvistamiseksi korona-aikana. Koronatilanne

näkyi jonkin verran peruutuksissa, ja liitto seurasi tarkasti koronatilanteen kehitystä ja noudatti viranomaisohjeistuksia. Kesän parempi koronatilanne mahdollisti kurssien toteuttamisen suunnitellusti. Toteutuneet sopeutumisvalmennuskurssit vuonna 2020:

- Etäkurssi koronan riskiryhmiin kuuluville (3 kurssia)
- Äiti ja lapsi -kurssi
- CODA-identiteetin vahvistaminen

(7–12-vuotiaat codat)

- Kaverikurssi (7–15-vuotiaat kuurot ja sisäkorvaistutetta käyttävät)
- Kurssi suomenruotsalaisille
- Perhekurssi kouluikäisten perheille
- Perhekurssi kuurojen ja huonokuuloisten lasten perheille
- Naisten kurssi (40–60-vuotiaat naiset)
- Ikääntyneet uuteen elämänvaiheeseen
- Digikurssi aloittelijoille



Coda-identiteetin vahvistaminen -kurssin ohjaajat antavat lapsille erilaisia malleja viittomakielen käyttäjästä.

Viittomakielinen vapaaehtoistoiminta



Viittomakielisen vapaaehtoistoiminnan (Viva) kautta ehkäistään syrjäytymistä ja yksinäisyyttä sekä tuetaan asiakkaiden osallistumista yhteiskuntaan. Asiakkaina ovat viittomakieltä käyttävät ja tuen tarpeessa olevat kuurot, huonokuuloiset ja kuurosokeat iästä riippumatta. Vivan tukihenkilöinä toimivat viittomakielentaitoiset henkilöt, jotka ovat saaneet koulutuksen vapaaehtoistoimintaan.

Korona on vaikuttanut Vivankin toimintaan, keväällä tapaamiset pysähtyivät miltei kokonaan. Syksyn mittaan tilanne normalisoitui, mutta etätapaamiset tulivat livetapaamis-

ten rinnalle. Vuoden aikana 18 asiakkaalla on ollut Vivan tukihenkilö (vuonna 2019: 23). Oma tukihenkilöä jonottamassa olleita asiakkaita oli vuoden lopussa 25 henkilöä (v. 2019: 24). Aktiivisina tukihenkilöinä toimi 18 koulutettua. Vapaaehtoisten järjestämään olotilatoiminnan 10 tapaamiseen Vantaalla osallistui 49 asiakasta (2019:81).

Uutena palveluna aloitti korona-ajan etäjuttuseura, mutta sen suosio jäi odotettua laimeammaksi. Tämä kevyempi muoto mahdollisti kuitenkin vuorovaikutuksen toisen viittomakielisen kanssa silloin tällöin.

Tukihenkilökoulutuksesta valmistui 9 uutta tukihenkilöä. Saadun palautteen mukaan koulutus koettiin hyödylliseksi ja tukihenkilöt pitivät tärkeänä yhteistä kokoontumista toisten tukihenkilöiden kanssa.

Koronan myötä asiakkaiden yksinäisyyden tunne on lisääntynyt, mutta sen torjumisessa on auttanut, kun on voinut viittoja ja jutella oman tukihenkilön kanssa. Ulkoilut on koettu mielekkäiksi; asioiden pohtiminen yhdessä on tärkeää.

Kulttuurituotanto

Kuurojen Liiton kulttuurituotannon vuosi 2020 oli poikkeuksellinen. Kukaan ei voinut välttää maailmanlaajuiselta koronaviruspandemialta, ei myöskään kulttuurituotanto.

Välillä elettiin onneksi parempia aikoja, jolloin päästiin kokoontumaan viittomakielisen kulttuuritarjonnan äärelle. Viittomakieliset kulttuurielämykset mahdollistivat voimaantumisen ja yhteisöllisyyden tunteita kaikenikäisille viittomakielisen yhteisön jäsenille. Tämän puolesta puhuu se, että vuonna 2020 kuurojen kulttuuripäivät valittiin opetus- ja kulttuuriministeriön päätöksellä lisättäväksi Elävän perinnön



Kuurojen museon uusi näyttely kertoo Helsingin Kuurojen Urheiluseura HEROn tarinan.

Annikka Posti

kansalliseen luetteloon. Valinta on merkittävä tunnustus kulttuuripäivien yli 60-vuotiselle perinteelle, ja tuo myös sille näkyvyyttä sekä vahvistaa tapahtuman merkitystä yhteiskunnassamme.

- Vuoden kohokohtiin kuuluivat
- koko perheen kulttuuritapahtuma HELSign (yhteistyössä Humak ja Helsingin kulttuurikeskus),
- Pi! Viittomakielinen EXPO,
- kansainvälisen kuurojen viikon Verkkobileet 2020 (yhteistyössä viestintä, Viittomakielinen kirjasto),
- Kuurojen museon uuden näyttelyn avajaiset ja
- koko perheen pikkujoulut (yhteistyössä KLV, Kuuloliitto, Kuurojen Palvelusäätiö ja LapCI).

Erityisesti Pi! EXPO:n järjestelyissä jouduttiin huomioimaan koronarajoitukset ja pohtimaan, miten saataisiin tapahtumasta mahdollisimman turvallinen kaikille kävijöille. Lipunmyynti toteutettiin kokonaan verkossa, mikä mahdollisti osallistujien lukumäärän rajaamisen.

Vuoden päätapahtumana olisi ollut valtakunnalliset kuurojen kulttuuripäivät, jotka ovat samalla Suomen suurin viittomakielinen kulttuuritapahtuma. Koronaviruspandemian takia tapahtuma jouduttiin siirtämään kahdella vuodella, eli vuoteen 2022.

Kulttuurituotannon tehtävänä on myös tarjota asiantuntemusta ja tukea kulttuurialan saavutettavuuskysymyksissä. Toimintavuonna saavutettavuuskysymyksiä pohdittiin mm. elokuvan saavutettavuusfoorumissa ja uudessa kulttuuripoliittisessa työryhmässä. Uudessa työryhmässä ovat mukana Kuurojen museon, Kuurojen Liiton ja Teatteri Totin edustajat, ja tarkoituksena on pohtia viittomakie-



Teemu Lipasti-Sjöroos

Koko perheen kulttuuritapahtuma HELSign ehdittiin toteuttaa ennen koronapandemiaa.



Heidi Kivistö Robertson

Verkkobileet olivat koronavuoden kohokohta.

lisen kulttuurin nykytilaa ja tulevaisuutta sekä hahmotella kulttuuripoliittisen ohjelman luomista.

Vuonna 2020 työllistivät myös vuoden 2021 tapahtumien valmis-

telu, kuten kuurojen seniorien 19. kulttuuritapahtuma Tampereella. Myös viittomakielistä filmifestivaalia valmisteltiin, tapahtuma on tarkoitus järjestää syksyllä Turussa.

Nuorisotyö

Pandemiatilanteen vuoksi nuorisotyössä jouduttiin perumaan, siirtämään tai järjestelemään uudelleen tapahtumia ja leirejä. Silti nuorisotyö onnistui toteuttamaan lähes kaikki suunnitellut toiminnot, esimerkiksi verkkotapahtumina. Uuttakin toimintaa kehitettiin. Nuorisotyö toteutettiin yhdessä nuorisotoimikunnan kanssa keväällä kaksi livelähetystä ja yhden etätapaamisen somessa ja Zoomissa.

- Zoom-etätapaamiseen 22.4.2020 osallistui 8 nuorta
- Kahoot-tietovisa Facebookissa 29.4.2020 tavoitti 430 kävijää
- Vanhojen leirikuvien katselmukseen 20.5.2020 osallistui 469 kävijää

Nuorisotyö ehti vierailla ennen poikkeusajan alkamista kolmessa koulussa: Tervaväylän koulu, Pitäjänmäen koulu ja Valteri Onervan koulu. Viittomakielisiin tapaamisiin osallistui noin 65 oppilasta, jotka saivat tietoa nuorisotyön palveluista ja tulevista leireistä.

Vuoden aikana toteutettiin yhteensä 6 leiriä, joista osa oli yhteistyöleirejä. Leirit tavoittivat yhteensä 88 osallistujaa (v. 2019: 134). Leirit ja tapahtumat olivat tärkeitä kohtaamispaikkoja nuorille, jotka asuvat hajallaan ympäri Suomea. Leireillä lapset saivat vertaistukea, viittomakielisen ympäristön ja uusia kavereita.

- Lasten talvileiri, 7-12-vuotiaat
- Talviurheilureissu Himokselle, 13-17-vuotiaat. Yhteistyössä SKUL, Kuurojen Palvelusäätiön Junioriohjelma, Kuuloliitto ja LapCI.
- Ratsastusleiri, 7-12-vuotiaat, Salo

- Sirkusleiri, 7-12-vuotiaat, Helsinki
- Suurleiri, 13-17-vuotiaat. Yhteistyössä Kuuloliitto, Kuurojen Palvelusäätiön Junioriohjelma, LapCI, SKUL.
- Lasten urheiluleiri, 7-12-vuotiaat. Yhteistyössä SKUL, LapCI, Kuuloliitto ja Kuurojen Palvelusäätiön Junioriohjelma.

Kolme leiriä jouduttiin joko perumaan tai siirtämään vuodelle 2021. Suositut nuorisopäivät toteutettiin etätapahtumana lokakuussa. Nuorisopäivien teemana oli "Meissä on voimaa - Yksin olemme pieni puro, mutta yhdessä olemme valtameri". Kokouksessa valittiin uusi nuorisotoimikunta vuodelle 2021. Illalla vuorostaan toteutettiin Verkkonuokkarit, jota seurasi suorassa lähetyksessä noin 120 IP-osoitetta. Tapahtuman tallenne keräsi lopulta yhteensä noin 805 katselukertaa. Someen panostettiin aiempaa enemmän, ja seuraajien määrä kas-

voi. Uutena somesisältönä käynnistettiin Instagram-tarinat, jotka tavoittivat yli 300 seuraajaa per julkaisu.

Nuorisotyö on tehnyt aktiivista yhteistyötä kuulo- ja viittomakielialojen järjestöjen (sateenvarjoverkosto) kanssa, vuoden aikana kokoonnuttiin 8 kertaa. Tapaamisissa käsiteltiin järjestöjen omia tapahtumia ja yhteistapahtumia (esim. suurleiri ja koko perheen pikkujoulut) sekä suunniteltiin tulevaa.

Lisäksi nuorisotyö osallistui mm. lapsiin ja nuoriin kohdistuvan uuden yhdistysohjelman työstämiseen yhdessä aluetyön kanssa. Pohjoismaisessa verkostossa nuorisotyö aloitti yhteistyön TegnTube -hankkeessa yhdessä liiton viittomakielityön kanssa.

Nuorisotoimikunta kokoontui vuoden aikana 4 kertaa. Kokouksissa käsiteltiin mm. nuorisotyön tapahtumia sekä edustustehtäviä Suomessa ja maailmalla.



Osa vuoden tapahtumista jouduttiin perumaan tai siirtämään, mutta nuorisopäivät toteutettiin verkossa.

ALUETYÖ

Aluetyöhön (Stea: Ak 6) kuuluvat palveluohjaus (sisältäen ennaltaehkäisevän perhetyön), digiohjaus ja järjestöohjaus. Aluetyö toimii viittomakielisten palvelu- ja tukiverkostona ympäri Suomen; toimintaan sisältyy myös alueellinen vaikuttamistyö ja STEAn jäsenjärjestöavustuksen koordinointi.

Vuoden 2020 tavoitteitamme olivat mm. viittomakielisten kuurojen yhdenvertaisuuden paraneminen, lasten ja nuorten yhdenvertaisuutta ja kielellisiä oikeuksia koskevan

ymmärryksen lisääntyminen, arkitaitojen (mm. digiosaamisen) lisääntyminen sekä viittomakielisten osallistumisen ja osallisuuden vahvistaminen.

Alkuvuonna aluetyö oli mukana toteuttamassa liiton strategia-kiertuetta. Yhteistyötä kehitettiin tapaamisilla kirkon viittomakielisen työn ja Suomen Kuurosokeiden asiantuntijoiden kanssa. Järjestöpäivät ehdittiin myös toteuttaa tammikuussa ja teemoina siellä olivat mm. jäsenjärjestöavustus ja

yhdistysohjelman jatko eli lasten ja nuorten yhdistysohjelma 2.O. Koronatilanne muutti työtilanteen maaliskuussa, ja mm. jo valmistellut aluefoorumit jouduttiin siirtämään. Kevät toi mukanaan uudet digitaaliset työtavat, ja aluetyö avasi myös oman Facebook-tiedotussivun.

Aluetyössä työskenteli toimintavuonna 14 työntekijää. Vastuualueeseen kuuluu myös kaksi asiantuntijaelintä: senioritoiminnan seurantaryhmä ja naistyöryhmä.

Palveluohjaus

Palveluohjaus toimii matalan kynnyksen viittomakielisenä palvelu- ja tukiverkostona. Oikea-aikaisen omakielisen ohjauksen tuloksena viittomakielisten kuurojen yhteiskunnallinen yhdenvertaisuus on parantunut.

Koronavuonna monet yhteiskunnan palvelut siirtyivät etäpalveluiksi: verkossa tapahtuviksi tai puhelinpalveluiksi. Puhelinpalvelut eriarvostivat niitä viittomakielisiä, jotka eivät osanneet tai pystyneet käyttämään etätulkkauksia, tai jos käytössä oli takaisinsoittopalvelu. Verkkopalvelutkaan eivät sovi kaikille. Palveluohjauksen asiakkaista moni tarvitsi tukea ja ohjausta asioidensa hoitamiseen. Etäpalvelujen lisääntyessä palveluohjaus joutui hakemaan uusia toimintamuotoja sekä asiakkaiden että viranomaisten kanssa. Tarvittaessa palveluohjaus opasti asia-

kasta palvelujen käytössä ja myös digiohjauksesta sai lisätukea.

Kaikilla asiakkailla ei ollut käytössä tietokonetta tai älypuhelin, mikä teki myös perinteiset asiakastapaamiset välttämättömiksi. Asiakkailta saattoivat puuttua verkkopankkitunnukset, joten oli käytettävä mm. paperisia hakukaavakkeita. Tilanteet saattoivat olla hyvin haasteellisia erilaisten viranomaisasiointien osalta, mutta asiakkaat saivat aina lopulta tarvitsemansa palvelut. Näissä tilanteissa aluetyöntekijöiden viittomakielinen palveluohjaus on tärkeä yhdenvertaisuutta tuottava tekijä, sillä yhteiskunnan palvelut eivät ole vielä kaikille saavutettavia.

Palveluohjauksessa tehdään myös ennaltaehkäisevää perhetyötä. Lapsien ja perheiden ympärille on rakennettu ammattilaisten verkosto, jonka

avulla lisätään tietoa ja ymmärrystä sekä ehkäistään ongelmia. Yksittäisen perheen kohdalla tukea voi antaa jopa yli 10 asiantuntijan ja tulkin verkosto. Maahanmuuttajien kohdalla verkosto voi olla vieläkin suurempi.

Toimintavuonna n. 55 lapsiperhettä sai tukea esim. varhaiskasvatukseen, lastensuojeluun, opetuksen järjestämiseen ja kielellisiin oikeuksiin liittyvissä asioissa. Palautteen mukaan liiton palveluohjauksen tuki on perheille tärkeää; perheet kokivat saavansa uutta tärkeää tietoa ja voivansa paremmin. Tukityön tavoitteena on, että perheen vahva viittomakielinen taito tukee lapsen kasvuympäristöä ja tasa-arvoisuutta muiden lasten kanssa. Lasta tuetaan myös tulkkauksen käytössä esim. koulutyössä. Palveluohjaus antoi apuvälineitä ja tukea lisäksi päiväkotien ja koulujen henkilöstölle.

Järjestöohjaus



Anika Posti

Liiton uutta strategiaa pohjustettiin sekä yhdistysvierailuilla että järjestöpäivillä.

Järjestöohjauksen keskeisimpiä kohderyhmiä ovat liiton jäsenyhdistykset ja niiden kerhot.

Koronan myötä käynnistetyt etäyhdistysillat edistivät osallisuutta sanan monessa merkityksessä: niiden kautta eri yhdistysten edustajat olivat aktiivisessa vuorovaikutuksessa niin järjestöohjauksen työntekijöihin kuin toisiin yhdistystoimijoihin ympäri Suomea. He saivat vertaistukea toisiltaan, pääsivät vaihtamaan ajatuksia sekä osallistumaan ideointiin mm. tulevien järjestöpäivien aihesisällöstä. Etäyhdistysiltoja järjestettiin 8 kpl ja osallistujia oli yhteensä 101.

Koronatilanteessa järjestöohjaus antoi myös viittomakielistä digitu-

kea vapaaehtoisille yhdistystoimijoille, mikä mahdollisti yhdistysten etätoimintojen ja -taitojen kehittymisen. Etäosallistuminen antoi uusia mahdollisuuksia kauempaakin osallistuville. Järjestöpäivät päätettiin toteuttaa jatkossa hybriditahtumana, joihin edustajat voivat halutessaan osallistua myös etänä.

Toimintavuonna yhteensä viisi uutta jäsenyhdistystä sitoutui mukaan Kuurojen Liiton yhdistysohjelmaan. Järjestöohjaus aloitti myös tiedonkeruun lapsia, nuoria ja lapsiperheitä koskevan yhdistysohjelman 2.0 laatimista varten. Tietoa kerättiin mm. haastattelemalla lapsiperheitä sekä kysymällä nuorilta nuorisopäivien yhteydessä.

Etäyhdistysiltoja
järjestettiin
8 kpl

Järjestöohjaajat toimivat aktiivisesti jäsenyhdistyksille suunnatulla Yhdistyshuone-verkkosivulla sekä Facebookin Yhdistyshuoneessa. Verkossa ja somessa jaettiin tietoa, vinkkejä ja ohjeita yhdistysten ja kerhojen vertaistoimintaan. Tärkeitä tiedotuskokonaisuuksia olivat mm. STEAn jäsenjärjestöavustuksen haku sekä yhdistysten sääntömääräisten vuosikokousten järjestämisen poikkeustilanteessa.



Yhdistystoimijoiden koulutusviikonloppu

Kuurojen Liitto ja Suomen Kuurojen Urheiluliitto (SKUL) järjestivät yhteistyössä koulutusviikonlopun yhdistystoimijoille. Koulutus pidettiin marraskuussa Tampereella, ja siihen osallistui 13 yhdistystä ja seuraava eri puolilta Suomea. Koulutuksessa käytiin läpi yhdistysten luottamustoimien rooleja sekä pohdittiin yhteistyön ja vapaaehtoistoiminnan pulmia ja ratkaisuja. Palautteen mukaan osallistujat kokivat voimaantumista sekä koulutuksen avulla pystyvänsä kehittämään yhdistyksensä toimintaa.

Digiohjaus

Digiohjaus tarjosi omakielistä digiohjausta kaikkialle Suomeen. Tavoitteena on, että viittomakieliset kuurot pystyvät pitämään yhteyttä toisiinsa sekä oppivat käyttämään sähköisiä palveluita. Kieliongelmien johdosta osa käyttäjistä tarvitsee aina jonkin verran apua.

Koronatilanteen vuoksi laitteiden ja yhteyksien sekä video-ohjelmien toimivuus oli erityisen tärkeää. Digiasiakkaiden lukumäärä nousi n. 27 % edellisvuodesta, tarkoittaen 45 uutta asiakasta. Etätapaamisten määrä

lisääntyi 12 %:sta 35 %:iin. Lisäksi ikäryhmän 30–62v ohjaus lisääntyi noin 10 %, ja on nyt lähes sama kuin 63–79-vuotiaiden ryhmän.

Toimintavuonna pystyttiin koronasta huolimatta toteuttamaan pienryhmäohjaukset Oulussa, Turussa ja Jyväskylässä. Asiakaspalautteen mukaan osallistujat olivat tyytyväisiä ja kertoivat oppineensa tärkeitä asioita, kuten turvallista laitteiden ja median käyttöä. Ohjauksissa opittiin myös WhatsAppin ja etätulkkaus-käyttöä sekä annettiin tärkeää

Digiasiakkaiden
lukumäärä nousi n.

27 %

tietoa 112-palveluista. Palautteen mukaan sähköiset palvelut koettiin tutummaksi ja opituista taidoista on hyötyä päivittäin.

HALLINTO

Talous

Vuonna 2020 Kuurojen Liiton tuotot olivat 6,6 milj. euroa ja kulut olivat 6,3 milj. euroa. Tulos oli 0,3 milj. euroa ylijäämäinen. Suurin kuluerä olivat henkilöstökulut 3,4 milj. euroa. Vastaavat luvut vuonna 2019 olivat: tuotot 6,4 milj. euroa, kulut 6,4 milj. euroa ja tulos 72 tuhatta euroa ylijäämäinen.

Kuurojen Liiton tuotot koostuvat pääosin Sosiaali- ja terveysjärjestöjen avustuskeskus STEAn, opetus- ja kulttuuriministeriön ja ulkoministeriön avustuksista, valtionosuuksista, varainhankinnan keräystuotoista ja videotuotannon tuotoista. Vuoden 2019 lopussa Kuurojen Liitto sai alustavan päätöksen, että STEA alentaa vuodelle 2020 yleisavustusta 86 tuhannella eurolla. Valituksesta huolimatta päätöstä ei muutettu, mikä (eläkkeelle siirtymisen kautta) pienensi henkilöstöresursseja.

Tytäryhtiö KL Supportista nostettiin 0,1 milj. euroa osinkoa varmistamaan liiton rahoitusta. Vuoden 2020 tulos muodostui kuitenkin odotettua paremmaksi johtuen varainhankinnan onnistuneesta tuloksesta, joka oli merkittävästi suurempi kuin budjetoitu. Koronan ja etätyöskentelyn takia kulusäästöjä muodostui matka- ja kokouskuluista, mikä vaikutti myös tulosta parantavasti.

Kiinteistö Oy Valkea talon peruskorjauksen oli määrä alkaa keväällä

2020, mutta koska omistajayhteisöt eivät pystyneet koronan takia pitämään vuosikokouksiansa ajallaan ja tekemään vaadittavia päätöksiä, siirtyi peruskorjaus vuodelle eteenpäin.

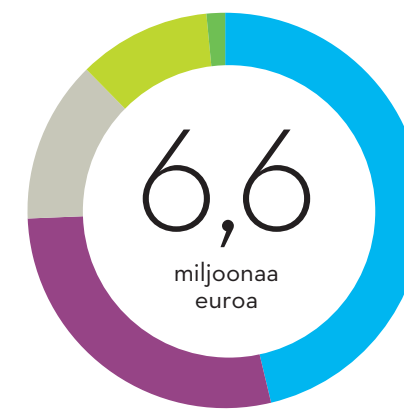
Vuonna 2019 kilpailutettiin tilintarkastustoiminto, ja vuoden 2020 alusta Kuurojen Liiton tilejä on tarkastanut KPMG. Vuonna 2020 käynnistettiin myös koko Kuurojen Liitto -konsernin tilitoimistopalvelujen kilpailutus.

STEAn laillisuustarkastuksen raportti koskien vuoden 2018 toimintaa saatiin keväällä 2020, jonka jälkeen alkoivat tarkastuskertomuksen suositusten mukaiset liiton organisaatiota ja sen toimintaa koskevat kehittämistoimet. Palkkojen ja muiden kulujen entistä tarkemmat jyvitykset tehtiin STEAlle syksyllä 2020 lähetetyissä vuoden 2021 avustushakemuksissa ja alabudje-teissa.

Koronan takia avustusrahoja jäi käyttämättä useamman avustuspäätöksen kohdalla, mutta ne saatiin siirrettyä vuodelle 2021. Joulukuussa 2020 STEA ilmoitti avustuspäätöksessään 2021 leikkaavansa liiton tukia vielä yhteensä 376 tuhatta euroa. Lisäksi työttömille nuorille tarkoitettuun Paikka auki-hankkeeseen ei myönnetty lainkaan rahaa. Muiden rahoittajien osalta avustustasoihin ei tullut muutoksia.

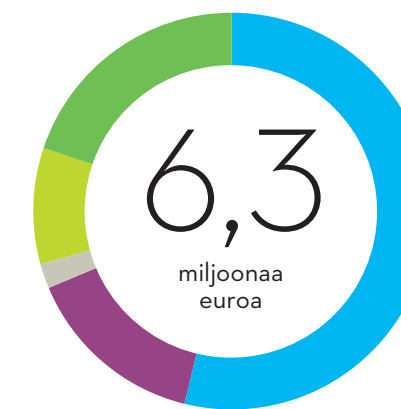
Koronan takia avustusrahoja jäi käyttämättä useamman avustuspäätöksen kohdalla, mutta ne saatiin siirrettyä vuodelle 2021.

Kuurojen Liiton tuotot 2020



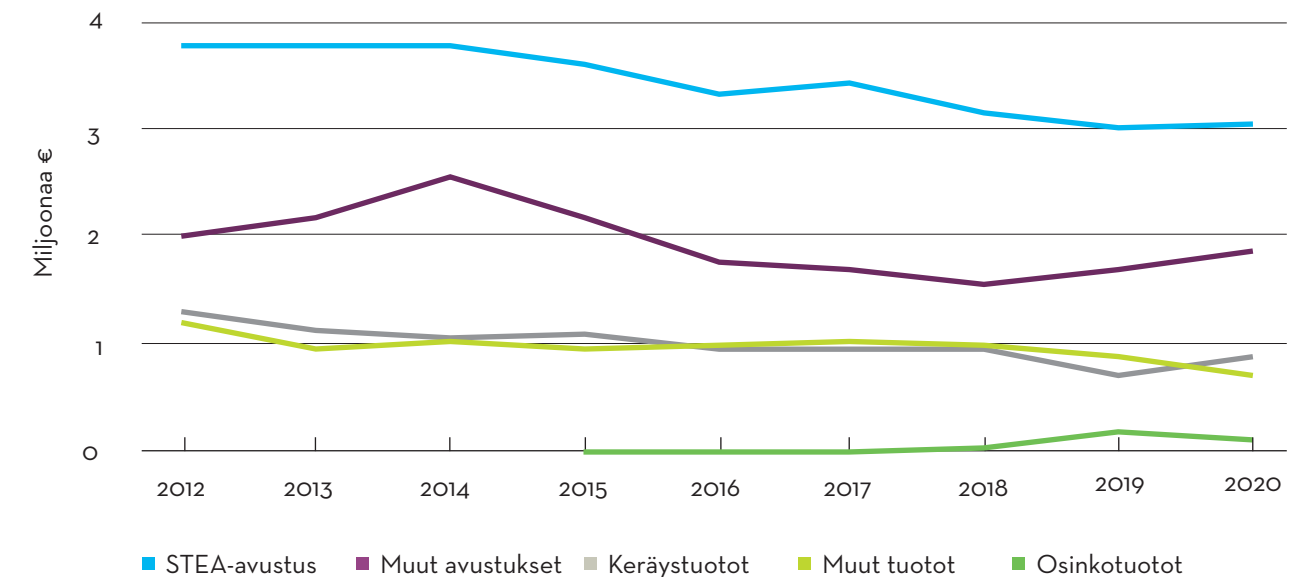
- STEA-avustus 46,3 %
- Muut avustukset 28,1 %
- Keräystuotot 13,3 %
- Muut tuotot 10,9 %
- Osinkotuotot 1,5 %

Kuurojen Liiton kulut 2020



- Henkilöstökulut 53,8 %
- Huoneisto- ja laitteisto 14,8 %
- Matkakulut 2,0 %
- Hankintakulut 9,5 %
- Muut kulut 19,8 %

Kuurojen Liiton tuottojen kehitys vuosittain



Varainhankinta

Koronaepidemia muutti monta asiaa, mutta onneksi liiton kampanjoinnin toteutukset perustuvat pitkäaikaisiin yhteistyösuhteisiin, ja siksi toiminta onnistui hyvin myös poikkeusoloissa. Suomalaisten auttamishalu tuntui aktivoituvan vaikeassa tilanteessa, ja kampanjoinnille asetetut tuotto-odotukset saavutettiin. Varainhankinnan tuotot olivat yhteensä 874.908 €, joka on noin 13 % liiton kokonaishankintatuloista, ja keräyskulut olivat 306.579 €.

Varainhankinnan viestinnän kanavina käytettiin postitse lähetettäviä lahjoitusvetoa ja Lahjoita-verkkosivuja. Lisäksi kampanjamarkkinointia ja lahjoitusvetoa esitettiin sosiaalisessa mediassa. Postituskampanjoinnin kertalahjoitukset olivat merkittävien tulonlähde. Kampanjoita toteutettiin kuusi kertaa ja niiden osuus varainhankinnan kokonaistuotoista oli noin 93 %.

Keväällä avattiin liiton uudet verkkosivut, ja samalla myös Lahjoita-sivuston visuaalinen ilme ja lahjoittamisen mahdollistavat tekniset ratkaisut ajanmukaistettiin. Uudet ratkaisut mahdollistavat mm. kuukausilahjoittamisen myös korttimaksulla.

Varainhankinta sai vuoden mittaan useita yhteydenottoja kaduilla ja julkisilla paikoilla tapahtuvasta rahankeräämisestä, joissa kerääjät tekeytyvät kuuroiksi sekä esittävät keräyslistojen mukaan keräävänsä rahaa kuurojen hyväksi. Toiminta oli poikkeuksellisen aktiivista ja sitä tapahtui ympäri Suomen. Riskinä on, että huijareiden toiminta sekoitetaan Kuurojen Liiton luvanvaraiseen varainhankintaan, ja siksi liitto teki syksyllä huijaustoiminnasta tutkintapyyntöä poliisille. Huijauksista tehtiin myös mediatiedote, ja asia oli laajasti esillä liiton verkkosivujen ja somen lisäksi suurimmilla uutiskanavilla.

Kuurojen Liiton avustusten väheneminen tuo paineita varainhankinnan kehittämiseen. Varainhankinta käynnisti loppusyksystä kehitysstrategiaprosessin, jossa ulkopuolisen asiantuntijan avulla kartoitettiin aluksi varainhankinnan nykytilaa. Työtä jatkettiin yhdessä liiton johdon ja muiden toimintojen kanssa työstämällä varainhankinnalle viisivuotinen toiminta- ja kehityssuunnitelma. Suunnitelma valmistuu keväällä 2021.

Jokainen lahjoitus on tärkeä ja tukee liiton työtä viittomakielisten yhdenvertaisen aseman edistämiseksi. Siksi on tärkeää viestiä lahjoittajille toiminnastamme, tuloksista ja niiden vaikutuksista.

Kiitos kaikille lahjoittajille, joilla on halua ja sydäntä auttaa meitä työssämme.



Ville Anttila

Varainhankinnan #viitorakkautta-kampanja toteutettiin jälleen ystävänpäivän ja viittomakielen päivän aikana.

Henkilöstöhallinto

Kuurojen Liitto ry:n henkilöstömäärä Kuurojen kansanopisto mukaan lukien oli vuoden 2020 lopussa sama kuin edellisvuonna, eli 64 henkilöä. Tämän lisäksi konserniin kuuluva KL Support Oy työllisti kaksi henkilöä ja Kiinteistö Oy Valkea talo kuusi henkilöä. Työsuhteet ovat edelleen pääosin vakituksia, vaikka määräaikaisten määrä edelleen nousi hieman. Tunti- tai keikkatyöntekijöitä oli vuoden aikana n. 135. Kuurojen ja kuulevien sekä naisten ja miesten osuuksien suhteissa on selviä painotuksia: miehistä 80% on kuuroja, kun taas naisista enemmistö, 63%, on kuulevia.

Vuoden suurimpana koitoksena koko liiton toiminnalle ja henkilöstön hyvinvoinnille oli koronaepidemia. Siirtyminen keväällä hyvin lyhyellä varoitusajalla lähes täysin etätyöskentelyyn oli suuri haaste. Vuoden

aikana toteutettiin kolme henkilöstökyselyä hyvinvointiin liittyen. Esimiehet lisäksi kartoittivat etätyön työolot ja -ympäristön Työturvallisuuskeskuksen ohjeistuksen mukaisesti sekä solmivat tai päivittivät etätyösopimukset.

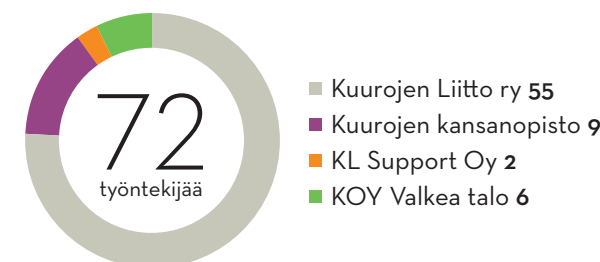
Palautteiden perusteella työntekijät kokivat, että etätyö sujuu olosuhteista huolimatta suhteellisen hyvin. Lisäksi koettiin, että työnantaja on onnistunut tiedottamisessa ja työntekijöiden tukemisessa. Kuitenkin erityisesti kevään tilanteen epävarmuus sekä uusien toimintatapojen omaksuminen ja työkalujen opettelu kuormittivat jonkin verran. Henkilöstölle tarjottiin keväällä mahdollisuus osallistua stressinhallintakoulutukseen (Stressivex). Wistec verkko-opimisalusta oli koko vuoden käytössä.

Vaikka kyselyiden tulokset eivät antaneet suurta aihetta huoleen,

ilmeni vastauksista, että työnteko tuntui yksinäiseltä ilman kollegoita tai asiakastapaamisia. Myös kotitoimiston ergonomiaan kiinnitettiin huomiota, ja erityisesti taukojumppaohjeita peräänkuulutettiin. Henkilöstön liikunta- ja kulttuurietua laajennettiin koskemaan myös hyvinvointipalveluita, ja käyttövinkkejä jaettiin mm. liiton Yammerin kautta. Joulukuussa järjestettiin kokeiluna etätauko- ja joulukokousta, mutta osallistujamäärä jäi vähäiseksi (6-8 henkilöä).

Yhteistyössä viestinnän kanssa tiedotettiin ajankohtaisista asioista intrassa sekä toteutettiin 7 kpl henkilöstön tiedotustilaisuuksia sekä hybridinä että kokonaan verkko- ja varastohanketta, mutta osa aineistosta seuloitiin kesän aikana ja vuoden lopussa.

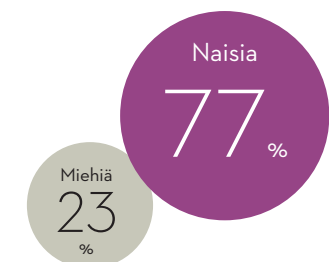
Kuurojen Liiton konsernin henkilöstön määrä



Henkilöstöstä kuurojen ja kuulevien työntekijöiden osuus 31.12.2020



Henkilöstön sukupuolijakauma



Henkilöstön keski-ikä

48

Tukipalvelut

Viittomakielen tulkkauspalvelu

Kuurojen Liiton tulkit välittivät ja tuottivat tulkkauspalveluita organisaation tarpeisiin. Vuoden 2020 tulkkaustarve oli 685 tulkkaustilausta (yht. 4840 h). Erityisesti tapahtumien peruuntuminen koronapandemian vuoksi heijastui tulkkaustarpeeseen ja näkyi laskuna tilausmäärissä (2019: 806 tilausta ja 4680 h). Valtaosa tulkkauksista toteutui kieliparilla suomi – suomalainen viittomakieli, minkä lisäksi tulkkausta tuotettiin suomenruotsalaisella viittomakielellä, ruotsiksi ja englanniksi. Liiton sisäisillä tulkkiresursseilla katettiin 25 % (1342 h) tulkkaustarpeesta. Vuoden aikana vain 7 tilaisuuteen ei saatu järjestettyä tulkkausta.

Siirtyminen etätyöskentelyyn koronapandemian vuoksi muutti tulkkausten järjestämistä ja edellytti erityisesti alussa uusien järjestelmien haltuunottoa. Tilaisuuksista 39 % toteutui läsnäolotulkkauksena, 22 % hybriditulkkauksena ja 39 % etätulkkauksena. Muutos oli merkittävä edellisvuoteen verrattuna, jolloin 95 % tilaisuuksista oli läsnäolotulkkauksia ja 5 % hybriditulkkauksia, ja heijastaa osaltaan poikkeustilan aiheuttamaa työkuultuurin murrosta.

Etätulkkauksessa käytetyimmät alustat olivat Zoom ja Teams, mutta vuoden aikana kokeiltiin tai käytettiin yhteensä 23 eri alustaa tai niiden yhdistelmää. Lisääntynyt etä- ja hybridikokousten määrä ja viittomakielisen vuorovaikutuksen kannalta esteelliset etäkokousalustat lisäsivät tarvetta yhteistyölle (mm. tilaisuu- den järjestäjien kanssa) toimivien

tulkkausratkaisujen löytämiseksi ja yhdenvertaisten osallistumismahdollisuuksien turvaamiseksi.

Vuosi 2020 oli tulkkauspalvelun perustyöhön keskittyvä vuosi. Tulkkaustyössä painottui edellisvuosien tapaan erityistä substanssiosaamista vaativat toimeksiannot, kuten oikeuksienvilvontaan liittyvät tilaukset sekä liiton toiminnan johtamiseen ja asiantuntijatyöhön liittyvä tulkkaustarve. Tulkkausten lisäksi tulkkausjärjestelyt ja tulkkien perhdyttäminen toimeksiantoihin sekä sisällöllisesti että teknisten järjestelyiden osalta edellyttivät aiempaa enemmän panostusta ja yhteistyötä eri tahojen kanssa.

Käännöspalvelu

Käännöspalvelunsa kautta liitto varmistaa suomenruotsalaisten kuurojen tiedonsaannin, jotta he pystyvät osallistuman niin eri tapahtumiin kuin päätöksentekoon ja omien oikeuksiensa valvontaan. Ruotsinkielistä tiedotus- ja uutismateriaalia julkaistiin liiton omissa kanavissa ja yhdistyksille. Aiheina olivat sekä tärkeät yhteiskunnalliset asiat että erityisesti kuuroja koskevat teemat. Oleellista vuonna 2020 oli, että tietoa koronasta oli saatavilla myös ruotsiksi. Kuurojen lehden ruotsinkielinen osio oli n. 12 sivua per numero. Verkkosivuilla oli käännösuutisten lisäksi pienimuotoista omaa uutistuotantoa ruotsiksi. Suomenruotsalaisten kuurojen osallistumista päätöksentekoon varmistettiin mm. ruotsinkielisellä liittokokousmateriaalilla.

Assistenttipalvelut

Assistenttien työn päätavoitteena oli vuoden aikana suunnitella, organisoida ja toteuttaa tehokkaasti johtoryhmän ja hallituksen kokouksia. Johtoryhmän kokouksia oli 33 kpl ja hallituksen kokouksia 12 kpl. Liittokokouksen ja järjestöpäivien suunnittelu ja toteuttaminen olivat myös assistenttien vastuulla. Koronapandemia on tuonut uusia haasteita, sillä liittokokous järjestettiin ensimmäistä kertaa hybridinä, ja sekä hallituksen että johdon kokoukset järjestettiin pääosin etäyhteyksillä. Uudet sähköiset sovellukset otettiin käyttöön mm. dokumentointia ja äänestystä varten.

Kokous- ja tapahtumajärjestelyjen lisäksi assistenttityöhön kuului toiminnanjohtajan työn tukeminen. Assistentit toimivat myös tarvittaessa kouluttajina erilaisten ohjelmien käytössä (mm. Timecon työajanseurantajärjestelmä, IMS, Netvisor, Zoom ja Visma). Tukipalveluihin kuuluu myös erilaisten arkistojen ja asiakas-, tilaaja- ja yhdistysrekisterien ylläpitoa (KILTA ja Netvisor).

JOHTORYHMÄ JA LUOTTAMUSORGANISAATIO

Liittokokous



Liittokokouksen 40 kuurojenyhdistysten edustajasta 18 osallistui etäyhteyden kautta ja loput olivat paikalla Turussa.

Kuurojen Liiton liittokokous kokoontui 19.9.2020 Turussa. Liittokokouksessa oli edustettuna 29 kuurojenyhdistystä yhteensä 40 edustajalla. Edustajista 18 osallistui etäyhteyden kautta.

Liittokokous halusi julkilausmassaan muistuttaa kriisiviestinnän merkityksestä kaikille kansalaisille, myös viittomakielisille. Liittokokous antoi myös kiitosta valtioneuvos-

tolle, jonka tulkatut lähetykset ovat saaneet viittomakieliseltä yhteisöltä runsaasti positiivista palautetta. Kriisissä käyttöön otettujen hyvien käytäntöjen on nyt vakiinnuttava pysyväksi osaksi viranomaisviestintää.

Pysyväksi viestintätavaksi tulee myös saada viranomaisten tiedotteiden viittomakieliset käännökset, sekä suomalaisella että suomenruot-

salaisella viittomakielellä. Kuntatasolla kuurojen tiedonsaanti ei valitettavasti ole vielä yhtä yhdenvertaista. Liittokokous kannusti kaupunkia ja kuntia ennakkolullottomasti tarkastelemaan omaa viestintäänsä ja tarttumaan näihin kehittämishaasteisiin.

Hallitus



Heidi Kovatto Robertson

Liiton hallitus sai kaksi uutta jäsentä.

Kuurojen Liiton hallitus kokoontui kertomusvuonna 12 kertaa. Kokouksista neljä pystyttiin järjestämään normaalisti, muut kokoukset toteutettiin etänä tai sähköpostikokouksina.

Syyskuun liittokokouksessa erovuoroisista hallitukseen valittiin uudestaan freelancer-näyttelijä **Ronja Tammisara** Vantaalta sekä uusina jäseninä **Terhi Lappinen** Lahdesta ja kasvatustieteen maisteri **Mari Virtanen** Nousiaisista.

Kuurojen Liiton hallituksen puheenjohtajana toimii KM **Jaana Aaltonen** Turusta ja varapuheenjohtajana toimitusjohtaja **Jari Malkamäki** Tampereelta. Hallituksen muut jäsenet ovat filosofian maisteri **Cecilia Hanhikoski** Helsingistä, tehdastyöntekijä **Taina Helenius** Porvoosta, kirjanpitäjä **Joonas Lehtimäki** Turusta, lähihoitaja **Merja Jestilä** Jämsänkoskelta ja keilahallin hoitaja **Bror-Erik Majors** Vaasasta.

Johtoryhmä



Heidi Kovatto Robertson

Helena Torboli, Markku Jokinen, Kaisa Alanne ja Laura Pajunen

Johtoryhmän muodostivat viittomakielen- ja vaikuttamistyön johtaja **Kaisa Alanne**, viestinnän ja vertaistuen johtaja **Laura Pajunen** ja aluetyönjohtaja **Helena Torboli** sekä toiminnanjohtaja **Markku Jokinen**. Jokinen vastaa myös liiton hallintoprosessista.

Johtoryhmä kokoontui vuoden aikana 33 kertaa.

Edustukset 2020

- Aikakauslehtien Liitto
- Abilis-säätiö
- Aspa-säätiö
- DfA-verkosto
- Dövas Nordiska Ungdomsrådet (DNUR)
- Eduskunnan vammaisasiain yhteistyöryhmä (VAMYT)
- Eduskunnan viittomakielten verkosto
- Ensietoverkosto
- European Deaf Students' Union (EDSU)
- Erikoiskirjastojen neuvosto
- European Society for Mental Health and Deafness
- European Union of the Deaf (EUD)
- European Union of the Deaf Youth (EUDY)
- FDPI ry (kansainvälisten vammaisjärjestön Suomen osasto)
- Fimean lääkkeiden käyttäjien lääkeinformaation kehittämisen työryhmä
- Hilma-verkosto
- Humanistinen ammattikorkeakoulu
- Ihmisoikeuskeskus
- Ihmisoikeudet ulkopoliitikassa -verkosto
- Jyväskylän yliopisto/Viittomakielen keskus
- Kelan yhteistyöverkosto
- Kieliasiaain neuvottelukunta
- Kiinteistö Oy Valkea talo
- Kirjastokaista.fi
- Kirkkohallitus
- KL-Support Oy
- Kotimaisten kielten keskus
- Kulttuuriyhdistys Suomen EUCREA ry
- Kuuloliitto ry
- Kuurojen kansanopisto
- Kuurojen Palvelusäätiö
- Kuurojen Pohjoismainen Neuvosto (KPN)
- Lastensuojelun Keskusliitto

- Naisjärjestöjen Keskusliitto
- Nordisk Audiologisk Selskab
- Oikeusministeriön viittomakielten yhteistyöryhmä
- Pieni ele
- Pohjoismainen viittomakielten kielenhuoltajien verkosto
- Pohjola-Norden
- Pohjoismaisen kansalaisyhteistyön keskusliitto
- Satakieliohjelma
- Sateenvarjoverkosto
- Selkokeskus - neuvottelukunta
- Sininauhaliitto
- Sosiaali- ja terveysjärjestöjen avustusk keskus (STEA)
- Sosiaalialan Työntantaja- ja Toimialaliitto
- SOSTE, Suomen sosiaali- ja terveys ry
- SOVATEK -säätiö
- Suomalaiset kehitysjärjestöt - Finnish Development NGOs Fingo ry
- Suomen audiologian yhdistys - Finlands audiologiska förening ry

- Suomen Kansanopistoyhdistys
- Suomen nuorisoyhteistyö Allianssi
- Suomi.fi-portaalin käyttäjäryhmä
- Terveyttä kulttuurista -verkosto
- "Tulkkauspalvelu 2020"
- Tulkkitoiminnan yhteistyöryhmä
- Vammaisten henkilöiden oikeuksien neuvottelukunta VANE
- Vallin digiverkosto
- Vammaisfoorumi
- Vammaisjärjestöjen naisverkosto
- Vammaisjärjestöjen nuorisoyhteistyöryhmä VNY
- Vammaiskumppanuus ry
- Vammaisten lasten ja nuorten tukisäätiö
- Vanhustyön keskusliitto ry
- VATES -säätiö
- Veronmaksajain keskusliitto
- World Federation of the Deaf (WFD)
- WFD Youth Section WFDYS
- Yle - raati ja saavutettavuusverkosto

Toimikunnat 2020

- Kansainvälinen toimikunta
- Kuurojen lehden toimitusneuvosto
- Kuurojen valtakunnalliset kulttuuripäivät 2020 järjestelytoimikunta
- Museotoimikunta
- Naistyöryhmä

- Nuorisotoimikunta 2020
- Sovintoprosessia koskeva työryhmä
- Senioritoiminnan seurantarvymä 2020
- Viittomakielialan yhteistyöverkosto
- VIVA - yhteyshenkilötoiminnan työryhmä

KUUROJEN KANSANOPISTO

Vuosi 2020 oli erikoinen vuosi myös Kuurojen kansanopistolle. Koronapandemia vaikutti paljon kansanopiston toimintaan ja toi siihen uudenlaisia haasteita.

Alkuvuosi sujui suunnitellusti, kursseja ja lähiopetuksia oli normaaliin tapaan. Maailmalta tullut uutinen koronaepidemiasta toi mullistuksen, ja maaliskuussa opetus siirtyi kokonaan verkkoon. Sekä henkilökunta että opiskelijat tekivät ison digiloikan lyhyessä ajassa. Digiohjausta järjestettiin tukea tarvitseville opiskelijoille. Zoomissa ja sosiaalisen median alustoilla tapahtuvan ryhmäopetuksen lisäksi opiskelijoilla oli mahdollisuus keskustella opettajien kanssa henkilökohtaisesti esimerkiksi videopuheluiden kautta.

Syksy 2020 sujui paremmin, koska etäopetukseen siirtymistä osattiin jo odottaa, ja heti alkusyksystä harjoiteltiin esimerkiksi Zoomin, Moodlen ja muiden alustojen käyttöä.

Opetukset alkoivat lähiopetuksella, ja turvallisuudesta huolehdittiin mm. porrastamalla ryhmät ja aikataulut sekä pitämällä turvavälejä. Syysloman jälkeen kansanopisto siirtyi taas kokonaan etäopetukseen.

Kansanopiston opiskelijoista suurin osa on maahanmuuttajataustaisia, ja maahanmuuttajakoulutus onkin vankka osa opiston toimintaa. Myös kuulevien maahanmuuttajien suomen kielen opetuksen suosio oli ennallaan. Kuuleville opiskelijoille tarkoitettua viittomakielen linjaa ei keväällä koronaepidemian vuoksi voitu järjestää. Kaikille viittomakielisille tarkoitettussa täydennyskoulutuksessa oli toimintavuonna paljon opiskelijoita, myös suomalaisia, jotka halusivat täydentää työelämätaitojaan ja edistää osaamistaan esim. digitaaloissa.

Syksyllä opistolle tuli uusi linja: suomen kielen linja viittomakielisille maahanmuuttaja- ja täydennyskoulutuksen lisäksi. Opiskelijoita on siis

tasaisesti riittänyt linjoilla. Valtiolta saatu erillisrahoitus on mahdollistanut opinnot monelle, joille opiskelu Kuurojen kansanopistolla olisi muuten ollut taloudellisesti mahdotonta.

Kurssitoiminnan puolella oli koronan seurauksena vähemmän tarjontaa. Keväällä kursseja jouduttiin perumaan, esimerkiksi paljon kyselty naistenkurssi ja lasten kesäpäiväleiri. Kurssitoiminta kuitenkin aktivoitui syksyllä uudelleen. Lasten syyslomaleiri järjestettiin fyysisesti paikan päällä ja muut kurssit, kuten viittomakielen kurssit ja naisten kurssit, toteutettiin etänä. Etäkurssit ovat mahdollistaneet pääkaupunkiseudun ulkopuolistenkin osallistumisia ja tuoneet uusia osallistujia aina pohjoisesta asti.

Opintoviikkokokertymia on koronavuodesta huolimatta kerääntynyt hyvin, n. 1970 opiskelijaviikkoa.



Petra Juva

Koronapandemian vuoksi opetus jouduttiin siirtämään verkkoon ja kuuleville opiskelijoille tarkoitettua viittomakielen linjaa ei keväällä voitu järjestää.

KONSERNIYHTIÖT



Heidi Kovito Robertson

Kuurojen Liitto konserni koostuu Kuurojen Liitosta, KL Support Oy:stä (omistus 100 %), Kiinteistö Oy Valkea talosta (omistus 54,8 %) sekä osakkuusyhtiö Humanistisesta ammattikorkeakoulusta Humakista (omistus 28,6 %). Konsernin tuotot olivat 7,8 milj euroa ja tulos oli ylijäämäinen 0,6 milj. euroa.

KL-Support Oy jatkaa tekstipuhelinten vuokraustoimintaa. Sen liikevaihto oli 0,2 milj euroa ja tulos 42 tuhatta euroa voitollinen.

Kiinteistö Oy Valkea talon liikevaihto oli 1,6 milj. euroa ja tulos 43 tuhatta euroa. Kiinteistö Oy Valkea talo tuottaa kiinteistöhallinnollisia ja ICT-palveluja tiloissaan toimiville järjestöille ja sidosryhmille.

Toimintavuonna kiinteistössä mm. kehitettiin paloilmoinjärjestelmää sekä tehtiin korjauksia talon C-osassa. Tietohallintopalveluiden osalta kilpailutettiin kaikki osto- ja laitepalvelut. Myös ruokapalvelujen toimija vaihtui; heinäkuussa ravintoloitsijana aloitti Oy Shaba Ab, Delicatessen ravintolapalvelut. Aulapalvelu ja auditorion vuokraus siirtyivät 1.7. alkaen Koy Valkean talon itsensä hoidettavaksi. Onnistuneen markkinoinnin johdosta talon uima-allas oli alkuvuonna täyteen varattu.

Koronan vaikutukset olivat merkittäviä kiinteistön toiminnalle, ja näkyivät mm. tilavuokrausten käyttäjämäärien laskuna.

Konsernin tuotot olivat 7,8 milj. euroa ja tulos ylijäämäinen 0,6 milj. euroa.



Kuurojen Liitto ry:n jäsenyhdistykset 2020

		PERUSTETTU	JÄSENMÄÄRÄ 2020
Borgå Nejdens Döva – Porvoon Seudun Kuurot ry	1	1982	39
Espoon Viittomakieliset ry	1	1974	105
Etelä-Karjalan Kuurot ry	1	1908	54
Finlandssvenska teckenspråkiga rf	1	2002	158
Helsingin Kuurojen Yhdistys – Helsingfors Dövas Förening ry	1	1895	363
Kanta-Hämeen Viittomakieliset ry	1	1924	51
Itä-Savon Kuurot ry	1	1945	30
Pietarsaaren Seudun Kuurot ry, Jakobstads Nejdens Döva rf	1	1923	24
Jyväskylän Kuurojen Yhdistys ry	1	1907	120
Jämsänjokilaakson Kuurot ry	1	1981	40
Keski-Uudenmaan Kuurot ry	1	1941	30
Kokkolanseudun Viittomakieliset ry	1	1929	25
Kotkan Kuurojen Yhdistys ry	1	1907	31
Kouvolan Kuurot ry	1	1949	31
Kuopion Kuurojenyhdistys ry	1	1909	56
Kuurojen Vanhempien Kuulevien Lasten Yhdistys ry	1	1996	91
Lahden Kuurojen Yhdistys ry	1	1930	69
Mikkelin Kuurojenyhdistys ry	1	1937	41
Oulun Kuurojenyhdistys ry	1	1932	108
Pohjois-Karjalan Kuurot ry	1	1942	42
Porin Kuurojenyhdistys ry	1	1924	58
Raisio Seudun Viittomakieliset ry	1	2005	71
Rauman Seudun Kuurot ry	1	1941	30
Riihimäen Kuurot ry	1	1949	44
Rovaniemen Viittomakieliset ry	1	1949	20
Seinäjoen Seudun Kuurot ry	1	1929	57
Tammersign ry	1	2009	55
Tampereen Viittomakieliset ry	1	1898	108
Turun Kuurojen Yhdistys ry, Åbo Dövas Förening rf	1	1886	276
Uudenkaupungin Seudun Kuurot ry	1	1949	28
Vaasan Kuurojen Yhdistys ry, Vasa Dövas Förening rf	1	1897	65
Vantaan Kuurot - Vanda Döva ry	1	1979	118
Viito! ry	1	2006	46
Viittovat Perheet ry	1	2004	23
Woikkiksen Viittomakieliset ry	1	2004	18
Kuurojen Eläkejärjestö ry	1	2013	36
Suomen Kuurojen Urheiluliitto ry	1	1920	1 015
	37		3 576





KUUROJEN
LIITTO

Kuurojen Liitto ry
PL 57, 00401 Helsinki
P. 09 58031
www.kuurojenliitto.fi